

Tusser

TATOVERINGER: Sømænd har stolt kunnet vise motiver som svaler og ankre frem siden begyndelsen af 1800-tallet. Men det er ikke kun soldater fra Søværnet, der har dekoreret huden. En ny bog viser sole, dødsdatoer for faldne kammerater og lykkebringende tusser hos livgardere. ■

● Side 2 og 21

Let maskingevær

VÅBEN: En LMG-skytte er op imod to centimeter lavere efter en udsendelse til Afghanistan på grund af den fysiske belastning ved at slæbe rundt på det gamle våben. Derfor er Forsvaret i gang med at finde en afløser, der er lettere og mere ergonomisk. ■

● Side 12 - 13

Nordkorea tester Vesten

NORDKOREA: Den nye unge nordkoreanske leder Kim Jong-un udviser en aggressiv, uforudsigelig fremfærd, som Korea-analytikere betegner som brinkmanship. Samtidig overvåger to danske officerer våbenhvileaftalen mellem Nord- og Sydkorea. ■

● Side 14 - 15

FORSVARSAVISEN 08

ÅRGANG 2 · OKTOBER · 2013

TEMA læs side 4-7

DET ARABISKE EFTERÅR

Sidst i august pegede meget i retning af en intervention af Syrien med dansk deltagelse. Det ændrede sig, da Syrien indvilligede i at opgive sine kemiske våben. Dermed er et militært angreb eventuelt med dansk deltagelse foreløbig udsat. Men borgerkrig, terror og militærkup er virkeligheden flere steder i den arabiske region og kan tyde på, at Det Arabiske Forår ender som Det Arabiske Efterår.

I SIDSTE ØJEBLIK / NYHEDER FRA IND OG UDLAND

Tolkesager i gang

AFGHANISTAN: 67 mulige tolke har henvendt sig til det danske kontaktpunkt i Afghanistan for at få deres sag behandlet. Indtil videre har den tværministerielle task force i Kabul, der består af repræsentanter for Forsvarsministeriet herunder Forsvaret, Udenrigsministeriet og Udlændingestyrelsen, afgjort 11 sager. Der er truffet beslutning om at give to personer økonomisk kompensation i forbindelse med, at de har genbosat sig inden for Afghanistan, mens der i ingen af de afgjorte sager har været grundlag for at meddele visum til Danmark. ■

Fly og skib til Afrika

PIRATERI: Søværnets støtteskib Esbern Snare og Flyvevåbnets Challenger-fly er igen på mission for at deltage i kampen mod pirateri. Efter et kort havneophold i Djibouti meldte støtteskibet sig den 8. oktober til Task Force 508. Esbern Snare er nu på patrulje og har samtidig gennemført øvelser i antipirateri. I den forbindelse er også skibets artilleri blevet testet. Challenger flyver ud fra Seychellerne og har foreløbig fløjet 50 timer og 30 minutter fordelt på 12 missioner. Flyet har været ramt af motorproblemer, som dog forventes at være løst ved redaktionens afslutning. ■

Bud på grøn kaserne

MILJØ: Projekt Grønne Etablissementer har nået en milepæl i projektkonkurrencerne. De deltagende projektteams er nu kommet med ni forskellige bud på, hvordan fremtidens grønne kaserne kan se ud. Almegårds Kaserne og Aalborg kaserne er udvalgt til projektet. For hver kaserne foregår der lige nu en projektkonkurrence, hvor prækvalificerede teams er kommet med deres bud på, hvordan den pågældende kaserne kan blive mere grøn. Vinderne modtager herefter revideret udbudsmateriale og inviteres til forhandling med henblik på at indgå aftale med et rådgiverteam. ■

OVERBLIK

REDIGERET AF
KAREN DAHLIN
KAREN@FTV.DK

”
Selv om det har været en hård og meget trist afsked fra både venner og familie, så er der en rigtig god stemning om bord.

Kim Hansen
marineoverkonstabel på Esbern Snare

Rekord mange kvinder i trøjen

VÆRNERET: En fjerdedel af de værnepligtige, der begyndte i Forsvaret i august, er kvinder. Det er ny rekord. Generelt er der rift om at aftjene værnepligt, og det gælder både for mænd og kvinder.

- Vores kampagne for at få flere kvinder i Forsvaret er lykkedes, må man sige, siger kaptajnløjtnant Morten Croe Juster fra Forsvarets Rekruttering. Der er op til halvdelen af årets ventetid for at komme ind som værnepligtig. ■

Over tusind gæster i Forsvarsministeriet

KULTURNAT: 1266 mennesker var på besøg i Forsvarsministeriet under kulturnatten fredag den 11. oktober. Via direkte videokonference kunne besøgende og pårørende stille spørgsmål til soldater fra støtteskibet Esbern Snare, der er på piratjagt ud for Afrikas Horn. Udenfor kunne de besøgende blandt andet prøve at sidde i et af Forsvarets infanterikampkøretøjer, se Rulle Marie destruere "bomber" og opleve Søværnets dykkere i aktion i kanalen. ■

LÆS FLERE
NYHEDER,
GÅ I DYBDEN
MED FOKUSOM-
RÅDER ELLER
SE VIDEOER PÅ
FORSVARET.DK
.....

App til smartphone

APP: Forsvarets hjemmeside er ikke særlig velegnet på smartphones og tablets, men nu er det muligt at hente en app, der viser Forsvarets nyheder på telefon eller tablets. I app'en er det også muligt at finde omfattende viden om Forsvarets våben, køretøjer, fly, skibe, værnepligt, uddannelser og meget mere i "viden om"-området, og se billeder fra Forsvarets billedarkiv i "galleriet". App'en er gratis. ■

Styrk dine karriere

FOKUS: Forsvarets HR-strategi lægger op til, at du som medarbejder får et større ansvar for egen kompetence- og karriereudvikling. Et af de centrale værktøjer, du som medarbejder kan anvende, er den årlige FOKUS-udviklingssamtale. Når du skal til udviklingssamtale, er det vigtigt, at du forbereder dig. Derfor har Forsvaret udviklet et AMU-kursus for medarbejdere. AMU kurset er et 1-dags kursus, der gennemføres her i efteråret samt til foråret. Læs mere om indhold, datoer og tilmelding på HR-portalens under "kompetenceudvikling". ■

Kørselsfolk til FMT

KØRSEL: Den 1. september i år overgik motorforvaltende Myndighed (MFM) til Forsvarets Materiel-tjeneste (FMT). - MFM har i tiden ved FBE været igennem en spændende udvikling, hvor man har testet nye måder at håndtere kørsel i Forsvaret. Det har ikke kunnet lade sig gøre uden medarbejdere, der har været villige til at få nye løsninger til at fungere. Jeg takker for samarbejdet og ønsker held og lykke fremover, udtaler Hans Høyer, chef FBE. Proceduren for at bestille køretøjer er uændret. ■

Færre ansatte i Forsvaret

RETTELSE: Forsvarsavisen fik i forrige udgave gjort Forsvaret noget større, end det er i virkeligheden. Det rigtige tal for ansatte i Forsvaret er 21.346. De 16.048 er militære ansatte, og 5.298 er civile ansatte. ■

Helikopter-kuvøse

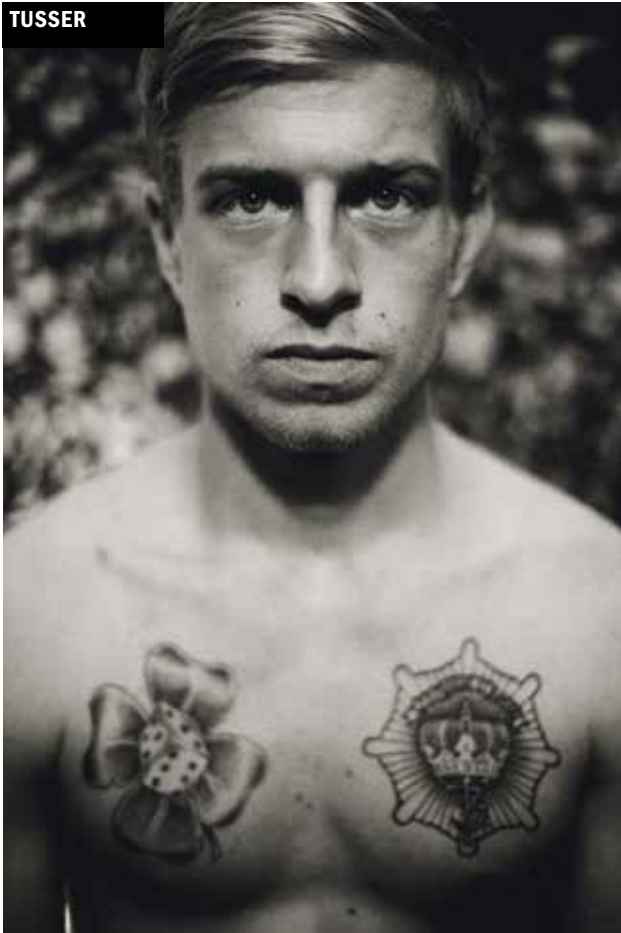
Onsdag den 2. oktober indviede Rigshospitalet en ny kuvøse til transport af syge nyfødte og små børn. Kuvøsen kan flyve med Forsvarets redningshelikoptere eller babyambulancen og sikrer, at små børn på hospitaler i Danmark hurtigt kan få højtspecialiseret hjælp.

Vi håber, at lægerne får endnu bedre betingelser for at hjælpe de alvorligt syge børn, så de kommer sig godt over deres sygdom.

Gurli Martinussen
direktør for TrygFonden, der blandt andre har givet en donation til kuvøsen.

TUSSER

Mærket for livet

- De 13 øjne i terningen symboliserer Hold 13, og de fire blade står for fjerde deling, ligesom firkløveren jo betyder held, siger konstabel Kasper (tv.). Han er en af mange soldater fra Livgarden, der medvirker i en ny bog 'Mærket for livet'. Bogen udkom i begyndelsen af oktober. Foto: Jan Grarup

Den 30. april i år stod en række håbefulde sergentelever klar på den første dag på Sergentskolen i Sønderborg. Og selv om en række nye håbefulde sergentelever nu skal klare uddannelsen på SU, har det haft mærkbare effekter på søgelysten til sergentskolen. Foto: Sune Wadskjær

SU SKRÆMMER IKKE

Stampersonel kommer ikke på SU, når de skal tage sergentuddannelsen. Det skal sergentelever fra basisuddannelsen til gengæld, men det har ikke skræmt dem fra at søge.

AF FORSVARSKOMMANDOEN

SU I forbindelse med forsvarsforliget blev det besluttet, at nogle sergentelever fremover skal på SU. - For stampersonel er der udviklet en særlig uddannelse, så de ikke skal på SU. Stampersonel skal fremover gennemføre uddannelsen som en modulopdelt uddannelse ved siden af havende tjeneste, siger Peter Wass, der er chef for Personalestrategisk Afdeling i FKO. Det betyder, at eleven bliver i sin stilling og gennemfører uddannelsen i moduler. Mellem modulerne er eleven til tjeneste ved sin enhed. I hele perioden modtager man løn. Derimod skal sergentelever, der kommer direkte fra basisuddannelsen og ind på Hærens grundlæggende sergentelever, fremover på SU.

- Vi har arbejdet på at skabe de bedst mulige vilkår for dem. Hvis de kommer til skade under uddannelsen, vil de være dækket, som hvis de var ansat i Forsvaret. De får også stillet logi til rådighed på kaserne, ligesom de får fri hjemrejse i weekenden. Noget der normalt ikke gælder for andre SU-berettigede uddannelser, siger Peter Wass. De nye regler ser umiddelbart ikke ud til at afskrække kommende sergentelever. Der var 165 ansøgere til sergentuddannelsen i maj 2013, hvor eleverne var ansatte og fik løn. Til sammenligning var der 157 ansøgere til augustholdet 2014, hvor det er slut med løn. - Det tyder på, at de kompetencer og karrieremuligheder, der er i sergentuddannelsen, er så attraktive, at de værnepligtige gerne investerer i den i form af ni måneder på SU. Det er glædeligt, siger Peter Wass. På HR-portalen er der mulighed for at finde yderligere information om uddannelsen til sergent på SU. ■

Læs: Nordkorea sætter Vesten på prøve

Side 14-15

Officerer på kort kald til FN

FN-PULJE: Forsvarskommandoen har i august 2013 oprettet en FN-pulje. Puljen er værnssælles og består af 20 officerer, hvor de ti kan være udsendt samtidig. - Puljen er oprettet på baggrund af et erkendt behov fra Hærens Operative Kommando for at råde over et antal officerer, der med kort varsel kan udsendes i FN-missioner, siger major Anders Sick Børgesen

fra Forsvarskommandoen. Puljen bliver administreret af Forsvarets Personeltjeneste, og officererne kan komme fra en række forskellige myndigheder. - Der har været stor interesse for at blive en del af puljen, som allerede er fuldt bemandet. Uddannelserne er påbegyndt, og beredskabsperioden for personel er minimum to år, siger Anders Sick Børgesen. ■

LEDER

Når det bliver personligt

At bede mig fortælle om Syrien på 2300 anslag er en lige så umulig opgave, som den UNSMIS missionen blev stillet overfor i Syrien i det sene forår 2012. Ikke desto mindre vil jeg forsøge at gøre det, man har soldater til – at gøre det umulige muligt.

Efter den hurtigste deployering af en FN observatørmission nogensinde befinder jeg mig så langt fra rampelyset, man kan komme. En støvet landevejskro nær Idleb. De obligatoriske skudhuller pryder facaden. Foran mig sidder en repræsentant fra Den Frie Syriske hær og min ægyptiske næstkommanderende, der svedende forsøger at oversætte mine alt for lange sætninger.

Med kun halvanden uge under vesten, som ubevæbnet observatør, er jeg stadig ved at lære dynamikken i missionen, og jeg har fortsat fantomsmerter de steder, hvor min karabin burde sidde. I fraværet af eget våben og den varme kærlige fornemmelse tilstedeværelsen af et par kampvogne og fly giver, er værktøjskassen pludselig meget tom. Der er kun dig og dine ord – og så bliver det personligt!

En ældre dame bliver ført ind i lokalet. Prisen for at få en eskorte fra Den Frie Syriske Hær er åbenbart, at jeg hører hendes historie først. Hun beretter om en skæbne, hvor mand og begge sønner er gået tabt til krigen og alt, der var hendes, nu er i ruiner. Der er stille, mens hun taler. Uden at ane mine levende råd beder jeg min ven oversætte, at jeg selv er familiefar, at mit hjerte bløder med hende og det syriske folk, og at ingen forælder skal opleve at begrave deres børn. Da oversættelsen er færdig, griber hun uden varsel min hånd og kysser den med ordene "God bless you!".

At mine alt for fattige ord havde betydning og indgød håb, hvor intet var, ændrede spillets regler for mig under resten af konflikten. Selvom jeg naturligvis respekterede FN's gyldne regel, om aldrig at udstede løfter eller garantier, udstedte jeg dem overfor mig selv. Det var os, der så dem i øjnene, der skulle leve med ikke at have forsøgt alt, og det var det sidste, jeg ville.

Derfor er jeg stolt over, at nationen Danmark havde modet og risikovilligheden til at støtte en mission, som ikke engang på papiret, havde mange chancer. "Når det bliver personligt" betyder, at man ved, at der bagved enhver konflikt, er et menneske, der har mistet alt. Lad os holde det for øje. God bless! ■

Læs temaet om
Det Arabiske Efterår
på side 4-7.

Peter Dahl
major
tidligere udsendt
som FN-observatør
til Syrien

Foto: Privat

KOLOFON

FORSVARSAVISEN
UDGIVES AF
FORSVARSKOMMANDOEN

ANSVARHAVENDE REDAKTØR
PERNILLE HEBSSGAARD ROHDEMEIER
CHEF, KOMMUNIKATIONSAFDELINGEN, FKO

REDAKTØR
VICKIE LIND

FORSVARETS HOVEDREDAKTION
FORSVARSKOMMANDOENS
KOMMUNIKATIONSDELING
DANNESSKIOLD-SAMSØES ALLÉ 1
1434 KØBENHAVN K

TELEFON +45 4567 3444
WWW.FORSVARET.DK

OPLAG: 28.500
TRYKKERI: ROSENDAHL - SCHULTZ
TRYK ISSN 2245-957X
ONLINE ISSN 2245-9588
FORSIDEFOTO: POLFOTO / JAN DAGØ
COPYRIGHT FORSVARET 2013
REDAKTION AFSLUTTET 16. OKTOBER 2013

Danmark parat til støtte

I slutningen af august i år summer det af pressefolk foran indgangen til Flyvestation Skrydstrup. De er klar til at reportere, hvis danske F-16 fly skal af sted i aktion over Syrien. For efter giftgasangrebet den 21. august er der meget, der indikerer, at de vil blive sendt på vingerne som en del af en international styrke.

Den 3. september giver statsminister Helle Thorning Schmidt, som eneste nordiske statsminister, USA sin fulde støtte til et angreb på Syrien. Senere uddyber statsministeren, at den danske støtte ikke bliver militær, men mere politisk, moralsk og diplomatisk.

Efter et par intense uger rykker en fredeligere løsning nærmere, da den amerikanske udenrigsminister John Kerry på et pressemøde 9. september siger, at Syrien kan undgå et angreb, hvis de går med til at aflevere deres kemiske våben. Det

indvilliger Syrien i, og natten til den 28. september 2013 vedtager FN's Sikkerhedsråd en resolution, der skal sikre, at Syriens kemiske våben bliver destrueret. Resolutionen siger, at manglen de efterlevelse fra syrisk side kan resultere i, at man vil tage tiltag under FN-charterets kapitel VII, som giver mulighed for anvendelse af magt.

Dermed bliver de danske F-16 fly eller nogen som helst anden form for dansk deltagelse i borgerkrigen i Syrien udsat på ubestemt tid. Men hvordan endte det hele på randen af krig? Fra slutningen af 2010 blæste demokratiske vinde langsomt ind over Nordafrika. Regime efter regime bukkede under for massive folkelige protester om forandring. Men pludselig vendte optimismen. Er problemerne et tegn på, at demokratiet har lidt nederlag i den arabiske verden? ■

TEMA OVERSIGT

Danmark parat til støtte
SIDE 4

Det Arabiske Efterår
SIDE 4

Demokratiets militære vogter
SIDE 5

Det begyndte et helt andet sted
SIDE 5

Borgerkrigen i Syrien
SIDE 6

Magtspillet
SIDE 7

DET ARABISKE EFTERÅR?

AF MICHAEL AAGAARD JENSEN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

OVERBLIK Oprøret i Mellemøsten og Nordafrika havde ulmet i mange år, da det brød ud i lys lue i slutningen af 2010. Efter den kolde krig sakkede den arabiske verden bagud i forhold til andre regioner. Det blev mere og mere tydeligt for befolkningerne, at de gamle regimer havde mindre og mindre at byde på. Oprøret begyndte for alvor den 17. december 2010 i Tunesien. Her satte gadesælgeren Tarek al-Tayeb Mohamed Bouazizi ild til sig selv i byen Sidi-Bouzid i protest med korruption og chikane fra myndighederne.

Historien spiller ind
Det er snart tre år siden, at de første protester begyndte. I Libyen har der været flere terrorangreb. Det samme er sket i Tunesien. Her anklager oppositionen også det nyvalgte styre for nedskydningen af to ledende medlemmer af oppositionen. I Egypten har militæret afsat den første folkevalgte præsident. Men selvom mange af de nye demokratier ser ud til at have problemer, så betyder det ikke nødvendigvis, at den demokratiske udvikling er gået i stå.

- Grunden til at udviklingen bliver meget forskellig fra land til land, hænger simpelthen sammen med, at den her tændstik tænder forskellige bål i forskellige lande afhængig af, hvilken historie landet har, hvad det har af problemer, og hvordan de væbnede styrker stiller sig, mener Peter Viggo Jakobsen, lektor ved Forsvarsakademiet.

Birthe Hansen, lektor ved Institut for Statskundskab, Københavns Universitet, mener, at vejen til demokrati ikke bliver nogen skøn lineær proces.

- Slet ikke i den arabiske verden hvor de autoritære regimer har siddet tungt og hårdt på magten meget længe. Da Saddamstyret faldt

i Irak, var der ingen, der havde prøvet at sidde rundt om et bord og snakke sig frem til en løsning før. Der var ingen, som stolede på hinanden. For hvis de sagde deres mening nu, hvad ville der så ske med dem og deres familie bagefter. Den slags tager tid, mener Birthe Hansen.

Ifølge Birthe Hansen er nogle af de mest sårbare styreformer faktisk helt nye demokratier. For der er tre ting, der i rigtig mange tilfælde vil vise sig, når et nyt demokrati tager form.

- Det første er et opgør fra fortiden fra dem, som er blevet holdt voldsomt nede af en diktator. Så er de nye institutioner ikke på plads. Det vil sige, at det, der holdt befolkningen nede og gav ro, pludselig forsvinder. Til gengæld er de institutioner, som normalt regulerer forholdet mellem borgerne i et demokrati, ikke på plads endnu. Og så er den sidste ting, at det jo ikke er alle, der er interesseret i demokrati. De vil selvfølgelig forsøge at vende udviklingen. De er svære at håndtere i nye demokratier, fordi de har våben, og de er forbitrede. Hele deres fremtidsperspektiv er sunket i grus. Så hvad skal de nu stille op med de nye vilkår? Så overgangssamfund har tit en turbulent fase med en højere sandsynlighed for terrorisme, fortæller hun.

Udvikling igang
Peter Viggo Jakobsen mener heller ikke, at man kan tale om, at den demokratiske udvikling i Mellemøsten er gået i stå. At der for eksempel bliver borgerkrig i et land som Syrien, er ikke et udtryk for, at udviklingen stopper. Det er netop udtryk for, at tingene stadigvæk udvikler sig.

- Godt nok er det ikke en udvikling, som vi bryder os særlig meget om. Men jeg tror ikke, at vi kommer tilbage i sådan en stabil diktaturtilstand, som vi så før i tiden. Jeg tror, at der er blevet skubbet til så mange ting, at der vil bli-

ve ved med at være et pres for udvikling. Men det er altså noget, der kommer til at tage lang tid. Det er fint nok, at man kan sige, at man er et demokrati, og så kan man holde et valg. Men når det så viser sig, at økonomien stadigvæk kører i tomgang, man ikke får genereret nye jobs, at man ikke får en højere levestandard, så er der en masse forventninger, som ikke bliver indfriet. Her er parallellen måske at kigge på, hvad der er sket i Østeuropa efter murens fald, og efter landene er kommet ind i EU. Der ser vi nogle temmelig ekstremistiske partier komme til magten, fordi man er skuffet over, at man ikke hurtigt nok oplevede den velstandsstigning og kom op på niveau med det, man kunne se på fjernsyn fra Vesteuropa, mener Peter Viggo Jakobsen.

Ingen vej tilbage
Begge forskere mener, at den demokratiske udvikling i den arabiske verden ikke længere kan vendes. Men der kan komme til at gå lang tid, inden vi ser demokratier, som ligner de vestlige. Blandt andet fordi det tager tid at vende samfundet til den nye styreform.

- Man kan jo spørge, hvordan så det ud før, og hvordan ser det ud nu. Der er helt klart sket nogle forandringer i den arabiske verden. Der er nogle autoritære regimer, der er faldet. Der er kommet nogle andre styreformer, som måske ikke virker optimalt. Men det, der er sket, er jo stadigvæk sket. Det er både sket på det politiske niveau og i forhold til befolkningernes forventninger. Så på længere sigt er der ingen vej tilbage, mener Birthe Hansen.

- Det er jo ikke lige som i Irak, hvor vi bare smadrede det hele og sendte hæren og politiet hjem. Så var der ingen ting, der fungerede. Her har du institutionerne. Problemet er bare, at de skal til at fungere på en helt anden måde. Domstolene skal lade være med bare at være

➔ **Tunesien 17. december 2010.**
Frugtsælgeren Mohamed Bouazizis dødelige protest bliver starten på det arabiske forår.

Nu: Det arabiske forår har efterladt Tunesien med store interne problemer. Det største stridspunkt er islams rolle i det nye Tunesien. Præsident Hamadi Jebalis parti, Al-Nahda-parti, har oplevet stor intern splittelse mellem moderate og konservative kræfter, der gerne så partiet kæmpe for en større rolle til islam. Sikkerhedssituationen i Tunesien er forværret efter revolutionen, og der er endnu ikke fundet en løsning på sikkerhedstjenestens indretning eller et restopgør med forbrydelser begået under Ben Ali.

➔ **Egypten 25. januar 2011.**
Protesterne i Tunesien spredte sig til landet. Den 10. februar træder præsident Hosni Mubarak tilbage.

Nu: Med militærets magtovertagelse fik det demokratiske eksperiment i Egypten en brat ende. På nuværende tidspunkt er det egyptiske militærs intentioner uklare, men det må formodes, at en magtoverdragelse til en civil regering kun kan komme på tale, hvis hærens privilegerede position ikke udfordres.

➔ **Jordan 26. januar 2011**
Protesterne begyndte i Jordan. D Samir Rifais afgang. 1. februar o

Nu: Jordan er længe blevet frem i 1999. Virkeligheden er dog, at af valgsystemet for at formilde o Sikkerhedsapparatet med GID i efterretningstjenester i den arab Jordan er officielt frie, men er un

Det Arabiske Forår begyndte i december 2010 i Tunesien.
Foto: POLFOTO / Niels Hougaard.

Det begyndte et helt andet sted...

I 2003 bliver Saddam Hussein væltet. Det giver en større bølge i den arabiske verden, hvor nogle af styrerne kommer med indrømmelser i demokratisk retning, dog uden at der kommer demokrati. - Der er også en masse folkelige grupper, som pludselig vejrer morgenluft og kommer op til overfladen, mener Birthe Hansen, lektor ved Institut for Statskundskab, Københavns Universitet. Hun har forsket i den amerikanske invasion af Irak og dens betydning for den demokratiske udvikling i Mellemøsten.

Efter den amerikanske invasion af Irak begynder oppositionsgrupper at spire rundt om i Mellemøsten. Men da det efterfølgende magtopgør i Irak udvikler sig blodigt, bliver mange af de folkelige grupper nervøse.

Birthe Hansens forskning peger på, at regimerne i resten af den arabiske verden begynder at slappe af, fordi de kan se, at USA har nok at gøre i Irak og Afghanistan. De regner med, at det pres for demokrati, der har været fra USA mellem 2001 og 2003, tager af. Men med den amerikanske troppeforøgelse kaldet "The Surge" i 2007 begynder tingene at vende i Irak. - Det viser befolkningerne, at man kan komme en arabisk leder af den helt særlige voldelige klasse, som Saddam Hussein til livs. Det skaber nye forventninger, og i og med at styrerne ikke har så meget at byde på. Så går det stærkt, da bølgen først ruller, fortæller Birthe Hansen.

På Institut for Strategi ved Forsvarsakademiet ser lektor, Peter Viggo Jakobsen, anderledes på udviklingen. Han ser ikke noget direkte link mellem USA's invasion i Irak og oprøret i den arabiske verden.

- Vi var godt klar over, at når vi så på Mellemøsten, ville det gå galt på et tidspunkt. I den arabiske verden var en række store strukturelle problemer, som rigtig store ungdomsårgange, stor ungdomsarbejdsløshed, dårlig produktivitet og det, at styrerne rundt omkring mistede legitimitet, fordi de ikke kunne levere en bedre velstand. Dertil kom så de nye arabiske tv-stationer. De har en mere åben diskussion

og gjorde det nemmere at se, at det faktisk gik bedre i andre lande, som gjorde tingene på en anden måde, siger han.

Birthe Hansen peger på, at bølgen for alvor ruller, da gadesælgeren Tarek al-Tayeb Mohamed Bouazizi begår selvmord i Tunesien. For i Tunesien var de mere klar til at tage et opgør med det siddende styre. - Tunesien havde udviklet nogle demokratiske institutioner. De havde ikke haft et helt så brutalt styre, og derfor går det hele relativt fredeligt. Det opmuntrer andre lande om, at tidspunktet for forandring måske er kommet. Befolkningerne har også fået ny magt i form af mobiltelefoner og sociale medier, som giver udvikling et vældigt momentum. Hvor regimerne før kunne slå demonstrationer ned i stilhed, så er det ikke længere en mulighed, siger hun.

Peter Viggo Jakobsen er enig i, at forholdene var rigtige i Tunesien. Men han mener, at det var lidt mere tilfældigt, at det lige var her, oprøret startede. - Der var steder, hvor det måske var mere tillokkende at lave et oprør end andre. I et land som eksempelvis Syrien, tror jeg, at befolkningen godt kunne huske, at sidst de lavede ballade, så døde 10.000 mennesker. Så er din tilskyndelse til at starte et oprør altså ikke særlig stor. Hvis du så så på de indikatorer, der pegede på, at der kunne ske en revolution eller en borgerkrig, så var de røde lamper tændt over hele regionen fra Yemen til Tunesien. Hvis du skal komme med en forklaring på, hvorfor det startede i Tunesien, så var der sket det, at de havde givet de unge mennesker en masse uddannelse. Det er rigtig skidt, hvis du så ikke kan sætte de uddannede til at lave noget fornuftigt. Det er tit sådan, at jo flere uddannede du har, som ikke har noget at lave, jo større er risikoen for, at der bliver ballade. Så man kan sige, at det var mere sandsynligt i Tunesien end andre steder. Grunden til at det får den store effekt, er for mig at se, at det hopper fra lille Tunesien til Egypten. Egypten er på mange måder en rollemodel i hele regionen. Når man kunne få en omvæltning der, så signalerede det til befolkningerne, at så kan man få det alle steder, mener Peter Viggo Jakobsen. ■

regimets forlængede arm. Du har måske også nogle sikkerhedsstyrker, som ikke har nogen stor stjerne i befolkningen, fordi de har været brugt til at slå ned på befolkningen med. Det vil sige, at du skal ind og reformere de systemer indefra. Når du gør det, vil der stadigvæk være en masse gammel strøm, som det tager tid at få luet ud i. Hvis det skal virke, så er

der temmelig mange, du skal have pensioneret. Det tog 20 - 30 år at gøre i Tyrkiet. Det er nok også den tidshorisont, vi bliver nødt til at affinde os med, at tingene kommer til at tage i Mellemøsten, siger Peter Viggo Jakobsen. ■

DEMOKRATIETS MILITÆRE VOGTER

AF MICHAEL AAGAARD JENSEN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

Selv et militærkup som det i Egypten er ikke nødvendigvis skadelig for den demokratiske udvikling. Militæret kan måske blive en vigtig støtte for demokratiets udvikling, mener Birthe Hansen. I de lande, hvor militæret har haft et stærkt samarbejde med Vesten, forudsiger hun, at det kan få en stor rolle med at holde demokratiet på sporet. Måske endda blive en støtte under den demokratiske udvikling. - Hvis man nu har været på kurser i USA, trænet med vestlige kollegaer og har set, hvad Vesten kan både militær fagligt og økonomisk. Og har set hvilke gode redskaber, man har i vesten. Så tror jeg, at mange militære i den arabiske verden slet ikke synes, at det med demokrati er nogen dårlig idé. For det kan også give dem selv nogle fordele på længere sigt, siger hun.

Faktisk mener Birthe Hansen, at militæret i mange arabiske lande, kan få en rolle som i Tyrkiet under Den Kolde Krig. Her var militæret med til at være en slags vogter for, at den demokratiske udvikling gik i den rigtige retning. Hvis en regering trådte for meget ved siden af den demokratiske linje, så skred militæret ind, rettede op og gav så befolkningen chancen igen.

Selv om militæret nu har taget magten i Egypten, mener Peter Viggo Jakobsen heller ikke, at det er et tegn på, at den demokratiske udvikling er gået tabt. Snarere et tegn på, at Mohamed Mursi og Det Muslimske Broderskab har været for hurtige. For Egyptens militær har en interesse i demokrati på den lange bane.

Det gik for hurtigt

- Sammenligner man situationen, ikke bare med Tyrkiet, men måske også med Pakistan, så har han forsøgt at gøre det hele på den halve tid - den kære Mursi. Broderskabet havde simpelthen for travlt med at reformere det hele. De brugte bulldozer-metoden frem for at erkende, at det skulle ske stille og roligt over tid. Jeg kan ikke forstå, at det kan komme som nogen overraskelse, at det magtfulde militær vil trække i håndbremsen. Jeg tror, det havde været bedre for staten Egypten, hvis man stille og roligt havde haft en evolutionær proces, hvor man trak tænderne ud af militæret i stedet for at prøve at køre en forfatning igennem på rekordtid. Det får nok den konsekvens, at den her proces med at gå fra at være diktatur til demokrati, den kommer til at tage længere tid, end den ellers ville have taget, siger han. ■

Demonstranterne kræver premierminister opløser kong Abdullah II Rifais regering.

hævet som et moderne, liberalt monarki på vej mod demokrati. Især efter kong Abdullahs magtovertagelse Jordan er et facadedemokrati, hvor parlamentet er uden reel magt. Paladsets konstante ændringer oppositionen, har ikke ændret ved, at det stadigvæk er skævt til fordel for loyale stammeledere. spidsen agerer stadig med fuldstændig immunitet overfor loven. GID betragtes som en af de bedste iske verden. Den har tætte bånd til både den israelske efterretningstjeneste Mossad og CIA. Medierne i derlagt statslig kontrol og en lang række uskrevne regler.

Yemen 27. januar 2011.

Protester i hovedstaden Sanaá. Demonstranterne protesterer mod regeringens planer om at ændrer i forfatningen, arbejdsløshed, dårlig økonomi og korruption.

Nu: Den yemenitiske forfatning er under revision. Demokratiet i Yemen står overfor store udfordringer. Præsident Ali Saleh har stadig stor magt, og parlament har givet ham immunitet for forbrydelser begået i hans regeringstid. Landet er splittet religiøst mellem shia og sunni islam og af et krav om uafhængighed i det sydlige Yemen. Regeringens manglende evne til at skabe sikkerhed har skabt grobund for salafistiske bevægelser, der voldeligt bekæmper regeringen. På nuværende tidspunkt er Yemens vigtigste indtægtskilde olie, som forventes at løbe tør i 2017, hvilket vil forværre den svækkede økonomi.

BORGERKRIGEN I SYRIEN

Giftgasangrebet i en forstad til Damaskus er seneste udvikling i den blodige syriske borgerkrig. Det fik FN til at reagere, og foreløbig har diplomatiet fået en ny chance. Spørgsmålet er så, om det er for sent med en løsning på den to år lange krig.

AF MICHAEL AAGAARD JENSEN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

ANALYSE

De første demonstranter, som gik på gaden i Syrien, krævede ikke Bashar al-Assad skulle slippe magten. De ville have reformeret et stift system. Da Syrien ikke har store oliereserver, som andre lande i regionen kunne styret i Damaskus ikke give befolkningen samme goder, som nogle af nabolandene. Assad-regimet har derfor brugt andre metoder til at holde befolkningen nede.

- En af måderne har været et meget omfattende sikkerhedsnetværk af informanter blandt befolkningen. Man vidste ikke rigtig, hvem man turde tale med. Demonstranterne ville gerne have løsnet de tøjler lidt. Selvfølgelig var der ikke plads til at være kritisk over for regimet, men der var slet ikke plads til at tale politik af nogen art. Selv fodboldklubber skulle igennem statsapparatet for at blive godkendt, fortæller Salem Ben Souhail Dandan, ph.d. stipendiat ved Institut for Statskundskab, Københavns Universitet.

Han forsker i, hvordan stater bruger væbnede grupper som proxyer i Mellemøsten, og har særlig fokus på Iran og Syrien.

Lokale militser

Da Bashar al-Assad kom til magten, var der en forhåbning om, at tingene i Syrien ville ændre sig til det bedre. Men det viste sig hurtigt, at Assad fulgte sin far Hafez al-Assads hårde linje. Det gjorde han blandt andet ved at fortsætte farens sikkerhedsstrategi. - Den er bygget op på tre ben. Det første er at have en hær, som er et modsvar til Israel. Det andet ben går på at have indflydelse i Libanon. Tredje ben handler om intern sikkerhed. Det tredje er forudsætningskabende for de to andre, siger major Lars Cramer-Larsen fra Forsvarsakademiet.

Syriens forsvar blev bygget op omkring to korps. Et der tog sig af Israel og Libanon, og et der tog sig af intern sikkerhed. Det blev sektersk opdelt. Eliteenheder med Alawitter, som er den shia-muslimske sekt, Assad tilhører, og mindre prioriterede enheder med suni-muslimer.

- Alawitterne blev brugt til at være hyrdehunde over for sunnierne. Det er derfor, at Assad nu kun kan mobilisere 40 procent af hæren. Sunnierne nægter simpelthen

at kæmpe mod deres egne. I lange perioder under oprøret har sunni-enhederne nærmest været spærret inde på deres kaserne, men som tingene har udviklet sig, så er flere og flere deserteret, fortæller Lars Cramer-Larsen.

Under Assads far blev der oprettet en række regionalpolitiske komitéer. En slags kommunalstyre, der bestod af Alawitter. - Problemet var bare, at Hafez al-Assad gav dem våben. De blev så til militser, som kun bruges til at undertrykke resten af befolkningen. I 1983 rejste oppositionen, med Det Muslimske Broderskab i spidsen, sig i et oprør i Homs i det centrale Syrien. Det håndterede Assads far ved først at sætte én panserdivision og siden hen en mere til at knuse oprørene. Styrkerne satte sig tungt på hele distriktet, og der blev de i flere år. I mens gik lokalkomitéerne rundt i ly af mørket og ryddede op, fortæller Lars Cramer-Larsen.

Kræfter udefra

Salem Dandan mener, at en del af forklaringen på, at styret i Damaskus slår så hårdt ned på oprøret, skal findes i Iran. I 2011 holder den amerikanske præsident Obama en internettale til den iranske ungdom, hvor han opfordrer dem til at rejse sig i oprør.

- Iran, som havde oplevet massive demonstrationer i forbindelse med den såkaldte Grønne Revolution, var hurtig til at side stille dem med situationen i Syrien. Obama sagde i sin tale, at han så Den Grønne Revolution som en forløber til Det Arabiske Forår. Iran så talen som bevis for, at demonstrationerne i Syrien skyldtes interventioner ude fra. Iranerne valgte derfor at sende politiudstyr og eksperter, som havde erfaring med at slå ned på demonstranter i Iran, til Syrien. Det var også denne begrundelse, der blev forsøgt solgt til Den Arabiske Gade - dog uden meget held, mener Salem Dandan.

Ifølge Lars Cramer-Larsen er den iranske indblanding i Syrien ikke stoppet ved politiekspert.

- Antageligvis er den mest magtfulde mand i Syrien lige nu en iransk brigadegeneral ved navn Soleimani. Han er chef for "The Quds Force", der er en elitestyrke under Irans Revolutionsgarde, som har til opgave at stå for at sikre Irans sikkerhedspoli-

tik udenfor Iran. Styrken rapporterer direkte til ayatollahen i Teheran, siger Lars Cramer-Larsen,

Ingen vej tilbage

En af grundene til at konflikten har udviklet sig så blodigt, er, at militserne, som Bashars far havde oprettet, blev brugt til at slå ned på oprøret.

- Det gjorde, at der var mange, der købte våben på det sorte marked. De enkelte nabolag oprettede vagtværn mod banderne. Det er i virkeligheden de her grupper, som den syriske opposition består af. Hvis man går helt ned til grupper af 20 mand, så er der over 1000 forskellige grupper. De er en broget skare, der omfatter alle mulige sekterske, religiøse og politiske tilhørsforhold. Alt lige fra sekularister over kommunister til Islamister og Jihadister. Der er et vigtigt skel mellem de to sidstnævnte. For eksempel har den syriske udgave af Det Muslimske Broderskab valgt at føre en ikke-voldelig modstand mod Assad styret. Jihadisterne, som Jabhat al-Nusra, har svoret troskab til Al-Qaeda og anerkender ikke de samme demokratiske spilleregler som broderskabet. Al-Nusras erklærede mål er etableringen af en islamisk stat, lig Afghanistan under Taleban før 2001, siger Salem Dandan.

Det meget fragmenterede oprør er i virkeligheden et af de største problemer for oppositionen i Syrien - og for Vesten. Den Frie Syriske Hær er i virkeligheden en paraplyorganisation for en bred vifte af oppositionsgrupperne. Selv om de er i opposition til Assad, så er de bestemt ikke enige. De bekrieger også hinanden internt.

- Det er i virkeligheden også derfor, at det internationale samfund har været så langsomt til at reagere. Det ville jo være hovedet under armen dumt at skabe en situation som Somalia. Det er blevet klart, jo længere borgerkrigen er skredet frem, at den her opposition nok kan deles op i to hovedgrupper. Der er en, som Vesten kan relatere til. Og så er der jihadisterne. Jeg kan ikke lade være med at tænke på, at oppositionsgrupperne er en så bred vifte, at hvis man skal finde et alternativ til Assad, så skal det være et rent hug, hvor man giver én gruppe mulighed for at komme ind og tage magten. Problemet med det er, at så sylter man en masse

andre grupper. Historiske erfaringer viser, at så længe der findes forskellige grupper, der har våben, har fred svære betingelser. Tager man ikke hensyn til dem, vil det hurtigt kunne udvikle sig til en ny konflikt, siger Salem Dandan.

Som situationen ser ud i Syrien nu, så er det svært at se, hvordan konflikten kan løses. For som konflikten er skredet frem bliver det sværere og sværere, at finde nogen parter, som kan snakke sammen.

- Der gået to år, hvor alle relationer blevet skåret af. Der har syv millioner mennesker, der er fordrevet eller flygtet. Du har en sektersk konflikt, som er fuldstændig åben, og du har en tredje ambition, der rejser sig nu, og det er de radikale islamisters ønske om at oprette et islamisk kalifat, siger Lars Cramer-Larsen. ■

➔ Bahrain 17. Februar 2011.

Protesterne i Bahrain er fredelige, indtil politiet tidligt inden solopgang stormer Perlepladsen i hovedstaden Manama. Fire demonstranter blev dræbt.

➔ Libyen 18. februar 2011.

Efter flere ugers protester i Benghazi. Den efterfølgende

Nu: Bahrains forfatning indebærer et parlament bestående af to dele. Et folkevalgt råd og et shura-råd udnævnt af kongen. Kun 3-6 ministerposter ud af 23 har været besat af shia muslimer, som ellers udgør cirka 65 procent af befolkningen. Resten af posterne er besat af kongens familiemedlemmer og andre sunni-muslimer. Efter protesterne genoprettede Saudi Arabiens militær roen. Som tegn på regimets gode vilje, blev "Bahrain Independent Commission of Inquiry" nedsat for at følge op på klager om magtmisbrug. Kommissionen kom med en række forslag til ændringer af parlamentets magt og sammensætning. Efterfølgende opstod der igen uroligheder, da Wifaq, der er den største shiamuslimske sammenslutning, mente, at kommissionens forslag ikke var blevet ordentligt implementeret. Regimets sikkerhedsstyrker har efterfølgende slået hårdt ned på protester, og da begge Bahrains tætteste allierede, USA og Saudi Arabien er nervøse for iransk indflydelse, virker større politiske åbninger usandsynlig.

Nu: Fremtiden for det libyske grundlag for en folkevalgt regering er usikkert. Valg til kommissionen er blevet annulleret. Udover arbejdet med en

SALEM BEN SOUHAIL DANDAN, ph.d. stipendiat ved Institut for Statskundskab, Københavns Universitet, giver her sit billede af de involverede parter i magtspeilet omkring Syrien.

Foto: ku.dk

MAGTSPILLET

IRAN

Iran er den eneste stat i regionen, som er en allieret med Syrien. Iranerne bruger Syrien som en brik i deres spil mod Israel. Iran er ligeledes en vigtig handelspartner og leverer blandt andet store mængder billig olie til Syrien. Syrien er også en måde, hvor på Iran kan bryde med ideen om det persiske og det arabiske. De gode relationer med Syrien har muliggjort, at Iran har kunnet projektere sin magt i regionen og dermed udvidet Teherans indflydelse i en sådan grad, at man kan tale om Iran som en regional stormagt. Samtidig har Iran i sin søgen efter måder at balancere israelsk og amerikansk indflydelse i regionen brugt sine diplomatiske kræfter til at gøre tilnærmelser til Rusland. Syrien er også Irans eneste transportvej til Hizbollah i Libanon.

RUSLAND

Rusland har en flådebase i Tartus. Det er deres eneste i Middelhavet. Det er en gammel base, men den repræsenterer mest en symbolsk værdi for russerne. For selv de skibe, som Rusland har sendt til Middelhavet under konflikten, kan ikke gå ind i havnen, fordi den er ikke dyb nok.

Der er også et kulturelt broderskab, som går helt tilbage til Sovjetunionen. Men der er to ting, som vejer tungest. Russerne følte sig virkelig trådt over tæerne, da man gik ind i Libyen. Man lavede no-fly-zone, og det blev til, at man nærmest bombe foran oprørsstyrkerne, indtil styret blev væltet. Det andet element er Kaukasus og islamister. Russiske rapporter tyder på, at de bedste og mest effektive oprørsstyrker i Syrien er tjetjenere, som kæmper i Syrien. Russerne frygter, at de er ved at få ekstra træning, og at de uddanner flere tjetjenere. Hvis styret falder, så er russerne bange for, at det her spredt sig tilbage til Kaukasus igen. De stiller spørgsmålet om, hvorfor Vesten er så interesseret i at lave Syrien om til et nyt Afghanistan.

HIZBOLLAH

Hizbollah får sine våben og materiel fra Iran igennem Syrien. Hizbollah ved ikke, hvad der kan komme i stedet for Assad, og hvordan et nyt styre vil være stemt over for Hizbollah. I og med at Hizbollah har været med i borgerkrigen i Syrien, har

de helt sikkert været med til at distance sig fra et eventuelt nyt styre. De risikerer at blive isoleret i Libanon, så det bliver utroligt svært for Iran at forsyne dem. Det gør, at deres formåen over for Israel vil blive svækket. Så kan man forestille sig, at der vil komme en gentagelse af 2006 krigen mellem Israel og Hizbollah for at forsøge at udrydde deres våbenarsenal. Hizbollahs position internt i Libanon spiller også ind. På den syriske side af den libanesiske-syriske grænse ligger nogle shiamuslimske landsbyer, som er befolket af libanesere. De er hizbollahstøtter og tætte på den shiitiske del af den libanesiske befolkning, som opholder sig i Bakar-dalen, som er et af Hizbollahs hjerteområder. De er blevet angrebet af den syriske opposition, fordi de beskylder dem for at være Assadstøtter. Det har givet større og større pres på Hizbollah fra deres vælgere i Libanon for at hjælpe i Syrien.

KURDERNE

De syriske kurdere havde ingen rettigheder under Assad. I forbindelse med oprøret er de blevet tilbudt ID-kort, stemmeret og de har fået tilbudt, at de nok også får en eller anden form for autonomi inden for en fremtidig syrisk stat. Alt det har de fået for en meget lille pris. De skal holde sig ude af konflikten. De er ikke blevet pro Assad, men de er heller ikke blevet pro oprøret. Assad har på den måde fået lukket en potentiel front. Der er nogenlunde ro i de kurdiske områder. For den syrisk-kurdiske pendant til PKK, som hedder PYD, er ikke interesseret i at lukke oprøret ind i deres områder.

TYRKIET

Tyrkiet er en regional støtte til den meget sekulære del af oppositionen. Tyrkiets præsident Erdogan har brug for at få fjernet noget fokus fra sin indenrigspolitik. Derfor er det en god idé at beskæftige sig med Syrien. Han har været et forbillede for, hvordan en islamistisk ledet regering kunne være i Mellemøsten. Derfor har Tyrkiet fået en hovedrolle i Det Arabiske Forår, og derfor har Tyrkiet spillet en rolle i forhold til oppositionen. Erdogan har været forrest i rækken med forslaget om, at man skulle give våben til oprørs-

soldaterne. Han har tilbudt, at man kunne træne oprørssoldater i Tyrkiet, hvilket man faktisk gør.

Der er forlydender om, at områder på den tyrkiske side af den fælles grænse er blevet lukket for offentligheden, og at selv den tyrkiske oppositions medlemmer ikke kan få adgang hertil. Disse forlydender har ledt flere til at spekulere i, om der ikke er tale om træningslejre for Den Frie Syriske Hær.

QATAR OG SAUDI ARABIEN

De vil gerne have Syrien væk fra Iran. De er interesserede i at få et sunimuslimsk styre i Syrien, som danser efter deres pibe. Qatar og Saudi Arabien støtter jihadistene. Det er blandt dem, de kan rekruttere soldater til kampen. For hvis de kan gøre krigen i Syrien til hellig krig, så er der folk, som melder sig. På den måde har de fundet nogle grupper, som de kunne influere på. Til forskel fra Iran, som sender våben, så sender Qatar og Saudi Arabien penge, og med dem køber jihadistene våben i Europa. Qatar og Saudi Arabiens interesse er helt sikkert, at de vil have nogen, de kan påvirke i Syrien.

JORDAN

Jordan har et flygtningeproblem. Ikke kun syriske flygtninge, men også en stor mængde palæstinensiske og irakiske flygtninge. Så mange at jordanere kun udgør omkring en tredjedel af de mennesker, der lever i Jordan. Det er et sikkerhedsproblem. Jordan er bange for, at konflikten skal sprede sig blandt flygtningene og underminere staten.

Den måde situationen i Syrien har potentiale til at udvikle sig til en regulær storkrig i regionen, ville være ved at flere af staterne på grund af det interne og eksterne pres simpelthen går i opløsning. For Libanons vedkommende er det gået hen og blevet en overhængende fare. Derfor holder Jordan hovedet lavt, men har alligevel tilladt USA at have fly udstationeret og holde militærøvelser i landet.

USA OG VESTEN

USA og Vestens interesse lige nu er at undgå, at krigen i Syrien spreder sig. Civile tab, som før har fået Vesten med amerikanerne i spidsen til at reagere, har i den

nuværende syriske situation ikke manifesteret sig, som vi har set det andet steds. Det kan forekomme mystisk, at det internationale samfund først virker parat til at handle på basis af det kemiske angreb, der dræbte 1429, godt to procent af det samlede dødstal. Jeg er sikker på, at årsagen til det skal findes i, at der ikke her, som tilfældet var i Libyen, er tale om en klart defineret ven og fjende. Gadaffi annoncerede, at han ingen nåde ville vise borgerne i Bengasi, og det udløste den internationale mission. I Syrien er tingene ikke lige klart definerede, ikke mindst fordi Assad-styret stadig har støtter i befolkningen, og at han blandt andet også kæmper mod Al-Qaeda elementer. ■

BASHAR AL-ASSAD

Bashar al-Assad er lederen, der ikke skulle være leder. Det var hans ældre storebror Bassel al-Assad, som stod til at overtage magten efter sin far. Men den 21. januar 1994 døde han i en trafikulykke. Bashar studerede på det tidspunkt til øjenlæge i England, men blev hentet hjem for at blive trænet til at blive ny leder i Syrien. Bashar videreførte farens brutale regime.

Kilde: Salem Dandan og Lars Cramer-Larsen.

11. Lige før valget af oppositionen kontrol med Libyens anden største by, Ghat, ender krig med at landets mangeårige diktator bliver dræbt.

Marokko 20. februar 2011.

Tusindvis af marokkanere går på gaden i Rabat for at kræve, at kong Mohammed den 6. afgiver noget af sin magt og ændrer landets forfatning.

Libyske demokrati er meget usikkert. I juli 2013 blev parlamentet enige om det juridiske grundlovskommission. Dens resultat vil forme grundlaget for fremtidens libyske konstitution. Den blev dog aldrig vedtaget, men forventes at finde sted "så hurtigt som muligt". Grundloven står Libyen overfor et stort juridisk efterspil fra tiden under Gadaffi.

Nu: Ligesom Jordan har den marokkanske konge Mohammed den 6. længe fremstået som den nye, reformvenlige regent. Reformerne har dog været sporadiske og selektive, og de er sjældent blevet implementeret. Ligesom de fleste andre mellemøstlige stater har Marokko gennemgået en økonomisk liberalisering, som i stor udstrækning kun er kommet Makhzen eliten, der er den økonomiske, militære, religiøse og politiske elite centreret omkring kongen, til gode. Efter urolighederne i 2011 blev parlamentets magt øget, men magten hviler stadig hos kongen og medlemmer af Makhzen eliten. Marokko står overfor store økonomiske og sikkerhedsmæssige problemer (besættelsen af Vestsahara), og regimens evne til at løse disse problemer vil blive afgørende for dets overlevelse.

OVERBLIK

REDIGERET AF
HENRIK MORTENSEN
HENRIK.MORTENSEN@MIL.DK

Lyttestation demonteret

SALG: Forsvarets Efterretningstjenestes lyttestation på Dueodde er blevet solgt i marts, og siden er den blevet gjort klar til overdragelse til den nye ejer. Det betyder, at stationens lyttetårn, hvorfra der i mere end 50 år er blevet holdt øje med Sovjetunionen, skal have afmonteret de hvide domer, da den nye ejer har ønsket at bevare tårnet, men ikke domerne. Derfor rykkede Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjenestes Byggedivision til Bornholm for at fjerne sporene fra Den Kolde Krig. ■

50 ansøgninger til veteran-pulje

VETERAN: Fristen for at søge penge fra Veterancentrets 10 millioner kroners pulje er nu udløbet. Veterancentret har i alt modtaget 50 ansøgninger fra en bred skare af frivillige og faglige organisationer samt enkeltpersoner. Veterancentret forventer, at orientering om tildeling af midler finder sted i slutningen af december i år. Veterancentrets pulje kan søges til dækning af udgifter i forbindelse med aktiviteter, der blandt andet har til formål bredt at anerkende veteraner i forbindelse med hjemkomstparader, mindehøjtideligheder, flagdag og lignende. ■

Følg Flyvevåbnet på **forsvaret.dk/ftk**.....

Når dit barn er syg

FRAVÆR: De fleste af Forsvarets medarbejdere har mulighed for at få hel eller delvis tjenestefrihed med løn i forbindelse med barns 1. og 2. sygedag. Reglerne gælder, når barnet opholder sig hos sin biologiske far og/eller mor, hos adoptivforældre eller hos den ene af forældrene i forbindelse med samværsret. Det samme gælder, hvis du har forældremyndighed uden at være biologisk forælder eller adoptivforælder. Man kan få hel eller delvis tjenestefrihed til pasning af et sygt barn på barnets 1. og 2. sygedag, når:

- Hensynet til barnets forhold gør dette nødvendigt.
- Det er afgørende, at der er et pasningsbehov.
- Forholdene på tjenestestedet tillader det.
- Barnet er under 18 år og hjemmевærende.

Særlige forhold

Den 1. og 2. sygedag kan holdes uafhængigt af hinanden. Det betyder, at man godt kan holde fri på barnets 2. sygedag, selv om man ikke har holdt fri på barnets 1. sygedag. Forældre kan altså dele de to dage imellem sig. Det vil sige, at den ene af forældrene holder fri den 1. dag, og den anden holder fri den 2. dag. Dog kan forældrene ikke begge have fri samtidigt, hverken til barnets 1. eller 2. sygedag. Man skal dog være opmærksom på, at den 2. sygedag er den kalenderdag, der ligger i umiddelbar forlængelse af 1. sygedag, uanset om det er en arbejdsdag eller en fridag. Ved misbrug af reglerne kan myndigheden inddrage den enkelte medarbejders adgang til tjenestefrihed på barns 1. og 2. sygedag. ■

Det kan da godt være, at der ligger en såret dansk soldat i græsset, men det er åbenbart mere interessant at se, hvad der sker i luften.

LARMENDE OVERMAGT

Se video fra SIKU 2013

Når Flyvevåbnet viser show of force med to F-16 jagerfly i lav højde, og Leopard-kampvognen skyder med skarpt, er det tid til at finde ørepropperne frem.

TEKST OG FOTO AF KAJ-IVAN BÆK / HOK

SIKU

En øresønderrivende larm, et tydeligt mærkbart lufttryk og en efterhængende lugt af forbrændt flybrændstof og krudttrøg fra en kampvognskanon var nogle af de indtryk, som deltagerne på årets Forsvarschefens Sikkerhedspolitiske Kursus (SIKU) kunne opleve i Holstebro øvelsesterræn, da Flyvevåbnet og Hæren demonstrerede samarbejde. Før det havde kursisterne fået en orientering ved Søværnet og været på besøg i Grønland. Besøget i Holstebro omfattede også briefinger fra Hæren, Flyvevåbnet og en stabiliseringsrådgiver, og herefter var det tid til at trække i støvlerne til den taktiske demonstration. Denne var opbygget omkring et tænkt scenarium, der til forveksling lignede det, Hæren har høstet store erfaringer med i Afghanistan: De lokale sikkerhedsstyrker har overtaget ansvaret for deres eget land, men danske soldater er stadig til stede for at støtte dem.

Bredt anvendelig

Samarbejdet mellem Hæren og Flyvevåbnet viste mange spektakulære optrin med fly og kampvogne, og ingen kunne være i tvivl om, at det er noget, som er prøvet før, og som virker.

- Det jeg har set i dag, bekræfter mig i, at det kun er fantasien, der sætter grænser for vores brug af Forsvaret. I Folketinget er der jo bred enighed om, at vi skal bruge Forsvaret sammen med vores udenrigspolitik til at gå ind i fredsskabende og fredsbevarende opgaver, men også om nødvendigt i en skarp indsats, hvis det er det, der er behov for, sagde socialdemokraten Bjarne Laustsen, der er medlem af Forsvarsudvalget. Medlem af Forsvarsudvalget, Søren Espersen fra Dansk Folkeparti, så en fornuftig fremtid for Forsvaret. - Der er ingen tvivl om, at vi er inde i en sparerunde i den kommende tid, men når man kigger på demonstrationen i dag står det også klart, at der skal ske en udvikling. Men det står ikke skrevet noget sted, at vi partout skal spare, hver gang vi skal snakke forsvarsforlig. Lad os se fremad mod nye opgaver og nye investeringer i Forsvaret, så vi kan få vendt den negative bølge til fortsat udvikling. Jeg tænker her ikke mindst på anskaffelsen af nye jagerfly, som skal ske over en årrække, og de nye og betydelige udfordringer vi får i Arktis, sagde han. Før kursisterne fik lov at slappe af med en feltfrokost, viste Jægerkorpset, hvordan det befrier gidsler, der flyttes rundt mellem forskellige opholdssteder. ■

AFTALES MED NÆRMESTE LEDER

● Når man ønsker at holde tjenestefri på et barns 1. eller 2. sygedag, skal man henvende sig til nærmeste leder.

● Du får den løn på barnets 1. og 2. sygedag, der svarer til den løn, du ville have fået under sygdom. I grundlaget for beregningen af løn under barnets 1. og 2. sygedag, indgår dog ikke fast påregnelige ydelser. Der ydes derfor ikke variable ydelser som for eksempel natpenge, weekendtillæg, tilkaldesvagttillæg mv.

● Se om din overenskomst giver adgang til at holde barns 1. og 2. sygedag på Lønportalen, som du kan finde via HR-portalen – Løn og pension.

● Forholdstallet for Forsvarets fastansatte i 2012 var: Mænd 2,47 dage - kvinder 3,36 dage.

"Forsvaret og naturen" til din tablet

NATUR: Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste (FBE) har netop gjort magasinet "Forsvaret og naturen" tilgængeligt i en iPad-version, som er gratis til både iPad, andre tablets og som digitalt e-magasin.

Ud over en lang række artikler så er de digitale versioner krydret med et rigt foto- og videomateriale af naturfotografen Michael Sand og links til de nydesignede drifts- og plejeplaner for Forsvarets terræner. Artiklerne omhandler samspillet mellem militær anvendelse og landskabsudvikling.

Du kan hente iPad- og tabletversionen via QR-koden. ■

Skib tømt for olie

MILJØ: Efter 50 dages arbejde til søs er tankskibet Fu Shan Hai nu tømt for olie. Dykkere har fjernet 251.000 liter olie fra skibets tanke, og dermed er Fu Shan Hai ikke længere en trussel for havmiljøet. Skibet gik til bunds nord for Bornholm i 2003. Dykkerskibet m/s Vina, tankskibet Ow Scandinavia, Søværnets miljøskibe Gunnar Thorson og Gunnar Seidenfaden samt et af Søværnets patruljefartøjer deltog i arbejdet. ■

Læs mere om Søværnet på forsvaret.dk/sok

UDSATTE UNGE GIVER BEDRE LEDERE

Søværnets Sergent- og Grundskole i Frederikshavn kaster unge ud i nye udfordringer i samarbejde med SSP Frederikshavn. Et projekt til stor gavn for alle parter.

TEKST OG FOTO: MORTEN MARIANI / SOK

SAMARBEJDE

I fire dage i august blev 16 unge frederikshavnere i alderen 14-18 år udsat for prøvelser, der rykkede deres grænser og åbnede deres øjne for, hvad de selv er i stand til. Med projektet "Farligt farvand" er Søværnet, politiet og socialforvaltningen i Frederikshavn gået sammen om et udfordrende tilbud til udsatte unge.

De fire dages øvelse blev gennemført med sergentuddannelsens faste instruktører, men planen er, at kommende sergentelever skal tilrettelægge og gennemføre øvelsen som et led i deres uddannelse. Det giver et nyt element af noget uvist.

- Indtil i dag har sergenteleverne vidst nogenlunde, hvad de blev udsat for på uddannelsen. Det rygtes jo imellem eleverne. Men i og med at vi aldrig vil se to ens sammensatte hold af unge mennesker, så kan vi ikke på forhånd sige, hvordan tingene vil udvikle sig. På den måde er projektet med til at forny uddannelsen fra år til år, siger holdofficer Søren Dreijer fra Søværnets Sergent- og Grundskole, der ser det som en stor styrkelse af uddannelsen.

Forsvaret kan noget, vi ikke kan

Pernille Høeg, der er koordinator for SSP i Frederikshavn, er ikke i tvivl om, at Søværnets deltagelse har stor betydning.

- Samarbejdet med Søværnet er helt fantastisk. Vi kan se, at Forsvaret har noget at byde på, som vi slet ikke selv kan levere. Her er en besked ikke noget, man diskuterer, og når de unge bliver presset lidt, så viser det sig, at de kan meget mere, end de

I løbet af den fire dage lange øvelse fik de unge Frederikshavnere også lejlighed til at skabe nye bekendtskaber.

selv troede. Og også meget mere end os med 'lilla ble' havde troet, siger Pernille Høeg. Også politiet glæder sig over samarbejdet. Politiasistent Hein Peter Nielsen kalder projektet genialt.

- Vi kunne slet ikke lave noget lignende uden Forsvaret. Selv om flere af de unge er vant til politiet og uniformer, så reagerer de helt anderledes, når de står overfor en militærmand. De sætter ikke spørgsmålstegn ved, hvorfor de skal marchere fem kilometer eller springe i vandet fra en båd.

De gør det bare. Og det er helt fantastisk, at se den selvtillid, de får, når de opdager, hvor meget de i virkeligheden kan, siger Hein Peter Nielsen.

Pernille Høeg og Hein Peter Nielsen håber på, at samarbejdet kan fortsætte, og de så gerne, at der arrangeres to ture årligt, så mange flere unge kan få en positiv oplevelse, der giver dem den selvtillid, mange af dem har brug for. Foreløbig er der dog kun planlagt en tur årligt i forbindelse med sergentuddannelsen. ■

SSP

SSP er et samarbejde mellem skolen, socialforvaltningen og politiet. Samarbejdet skal skabe trivsel og tryghed blandt unge og være med til at forebygge kriminalitet.

OPGRADER SELV DIN FIIN-PC

FKIT har oprettet en **Software Central**, der hurtigt og effektivt giver dig adgang til software, som du måtte have brug for.

AF THOMAS H. REIMANN / FKIT

SOFTWARE

Forsvarets ansatte kan nu selv opgradere deres FIIN-pc med software. Den nye løsning kaldet SWC - betyder, at hver medarbejder kan få installeret de applikationer, der er tilgængelig her.

- Men det er kun programmer, som er tjenstlig nødvendige, man skal hente ned, da nogle programmer kræver en licens,

fortæller Kim Lindhardt.

Der er i dag 74 ekstra programmer, som alle brugere på FIIN herhjemme kan installere på deres FIIN-pc.

- Antallet af programmer på SWC vil vokse støt, og jeg forventer, at der sidst på året vil være dobbelt så mange, som der er i dag, fortæller Kim Lindhardt.

SWC har en anden feature, som muligvis vil spare Forsvaret for licenspenge.

- Har man fået installeret et af disse

ekstra programmer og ikke anvender den i tre måneder, så vil den automatisk blive afinstalleret, hvilket i sidste ende måske kan medføre en besparelse for Forsvaret i forhold til licensbetaling af programmer, siger Kim Lindhardt.

Rådet fra Kim Lindhardt er dog, at når man er færdig med programmet, så afinstallerer man det selv via SWC. Så er det gjort inden for 4 timer. ■

BRUGERVEJLEDNING:

1. Skriv SWC i url på Internet Explorer og afvent nyt skærmbillede.
2. Vælg de tjenstlige begrundede programmer og klik på "Bestil".
3. Installation af valgte programmer begynder indenfor fire timer.
4. Man kan fremskynde processen ved at genstarte sin pc.

OVERBLIK

REDIGERET AF
KAREN DAHLIN
KAREN@FTV.DK

SE VIDEO PÅ
FORSVAR-
KANALEN.TV

.....

En glad vindermarch

MARCH: Forsvaret har fået to nye marcher. Den ene march er en jubilæumsmarch for Haderslevs kaserne 125 års jubilæum, mens den anden er for Danmarks udsendte. Den førstnævnte er komponeret af Flemming Neergaard, mens Haderslevmarchen er af Ib Glindemann. ■

Hærofficer gennem 300 år

JUBILÆUMSBOG: Bogen "Hærofficerer i 300 år – 1713-2013" er en historisk og tematiseret gennemgang af de forhold, danske hærofficerer til alle tider har været underkastet. I en let og indimellem fornøjelig tone føres læseren gennem overgangen fra adelens officerskorps til kongens professionelle ditto, og så er scenen sat til endnu mange spændende perioder med omskiftninger, medgang og modgang, tjeneste i tysk og allieret tjeneste samt en afrunding med den status, som danske officerer har i en hær, der gennem de seneste mere end 20 år har været engageret i hårde opgaver på Balkan, i Irak og Afghanistan. ■

Læs døgnrapporten på **forsvaret.dk**.....

Den første krans er fra Hendes Majestæt Dronningen og Hans Kongelige Højhed Prinsgemalen Henrik.

GIV AGT FOR DRONNINGEN

Den 29. august 1943 brød Danmark med den tyske besættelsesmagt. Værnepligtige fra Flyvevåbnet var med for at markere 70-års dagen, men kan man det, når man kun har været i Forsvaret i tre uger?

TEKST OG FOTO: ATLE LIST JOHANSEN / FTK

PARADE

- Se lige ud! gjaelder kaptajn Rune Worms stemme, og et øjeblik efter ser de 16 værnepligtige stift på hinanden. Mere eller mindre. Det er kun anden gang, at de øver eksercits, og de har endnu ikke været i Forsvaret i mere end tre uger. Alligevel øver de allerede til deres første skarpe mission.

De har kun en uge til at få det hele på plads. Derefter skal de over for både Hendes Majestæt Dronningen, statsministeren og landets presse vise Flyvevåbnets fane og deltage i paraden for at markere 70-års dagen for 29. august 1943. - De klarer det faktisk overraskende godt. Det er kun anden gang, at vi øver det her sammen, men det er allerede ved at lyde rigtigt. Det spiller ikke helt endnu, men vi nærmer os, siger Rune Worm.

- Det bliver sgu spændende, siger sergent Anders Nielsen.

Han skal være fanebærer under paraden og præsentere Flyvevåbnets fane for Dronningen.

- Vi har et par gamle ridestøvler i vores familie, som for langt tid siden har været til gallamiddag hos Dronningen.

Jeg har hørt så meget om de skide støvler, så nu håber jeg, at jeg kan få et billede af Dronningen, hvor jeg er på. Så skal jeg ikke høre mere om det, siger Anders Nielsen.

Fornemt selskab

I mindelunden har de værnepligtige marcheret i enkeltkolonne ind på deres plads bag gravene med de modstandsfolk, der blev henrettet af tyskerne et stenkast derfra. Nu skal de værnepligtige otte gange præsentere gevær samt præsentere fanen, når der skal lægges krans ved monumentet for de faldne.

- Parade. Præsenter gevær, lyder det over pladsen, og som var det én person, bliver 14 geværer skudt frem i kridhvide bomuldshandsker. Ansigerne på de værnepligtige er for nogle en smule bistre, men det er trods alt deres første skarpe mission, og indtil videre kører det, som det skal.

Syv gange præsenter gevær og 11 kransenedlægninger senere er det hele slut. Statsministeren holdt tale, pressen fik taget billeder, og Anders Nielsen fik et billede.

- Det kan I sgu være stolte af! Det gik skide godt. Hvis der er noget som helst at udsætte, så er det på min kappe. Jeg

har lige snakket med faneløjtnanten fra Hjemmeværnet, og der er kun ros, fortæller Rune Worm.

Han og de værnepligtige er ved at gøre klar til afgang mod Karup. Den første mission er overstået og udført tilfredsstillende. Tilbage i Karup har de værnepligtige tre måneder tilbage af værnepligten. ■

FAKTA

Mindehøjtideligheden er en markering af begivenhederne den 29. august 1943. Dagen bliver markeret på grund af bruddet med besættelsesmagten, hvor tyskerne indførte militær undtagelsestilstand og afvæbnede det danske Forsvar.

Det kostede 23 danske og fem tyske soldater livet, og dele af den danske flåde blev sænket, så den ikke ville falde i hænderne på tyskerne.

En mission i forandring

AFGHANISTAN: Chefen for 1. Brigade samt de fremtidige chefer for henholdsvis Hold 17 og 18 har været på visit i Camp Viking. Besøget har blandt andet haft overdragelsen mellem Hold 16 og 17 i januar-februar næste år på agendaen. Når Hold 17 lander i sandet i januar-februar næste år, vil opgaven både bestå af redeployering og egentlige operationer, selv om det første forventeligt vil fylde mest for de cirka 200 soldater, som lige nu udgør Hold 17. ■

”

Danske redere bruger godt 250 millioner kroner om året på at beskytte sig mod pirater ved Somalia. Tager man Vestafrika med er det 1¼ - 2 milliarder.

Jan Fritz Hansen
næstformand i Rederiforeningen

Læs mere om pirateri på **forsvaret.dk/sok**

PIRATERI VED VESTAFRIKA ER I STIGNING

Søfarten er truet af pirateri. Rederierne har nu bedt EU om hjælp.

AF JESPER BØTTIGER / FAK

VESTAFRIKA I juli måned henvendte den europæiske rederiforening ECSA sig til EU-kommissionen for at bede om hjælp til at sætte ind over for pirateri ved Guineabugten i Vestafrika. En rapport fra Oceans Beyond Piracy viser, at pirateri ved Vestafrika nu rammer flere søfolk end ved Somalia. Rederiforeningerne frygter, at problemet er ved at eskalere og har appelleret EU om øjeblikkelig handling på området.

Væbnet røveri
Situationen i Vestafrika er anderledes end i Østafrika på flere måder, forklarer Johannes Riber Nordby fra Forsvarsakademiet. - Ved Guineabugten fungerer pirateriet ikke ved gidseltagning som ved Somalia. Man taler om armed robbery, hvor piraterne kommer om bord på et skib, overfalder og tæver besætningen på en brutal måde og tager besætnin- gens værdigenstan- de samt en stor del af fragten. Det er ret korrumperet, fordi man er i stand til at komme af med fragten i Nigeria. Ved Togo, Benin, Elfenbenskysten og Nigeria angriber overfaldsmæn- dene, når skibene er på vej ind til ky- sten, altså i territo- rialt farvand. Det gør det umuligt for en eventuel koaliti- on at indsætte flådefartøjer uden at krænke de vestafrikanske landes suverænitet og rejser et problem for rederierne, som ved Østafrika har oplevet succes med kombinationen af bevæbnede vagter på skibene og muligheden for at tilkalde flådefartøjer fra den internationale koalition.

Udbredt korruption
Nigeria er omdrejningspunktet for pirateri i Vestafrika, både militært og handelsmæssigt. Men piratproblemet føles ikke så væsentligt for den nigerianske regering, vurderer Lars Bangert Struwe fra Center for Militære Studier på Københavns Universitet. - Som Afrikas tredjestørste land spiller Nigeria en central rolle som magtfaktor i området. Men Nigeria har meget andet at tænke på end udenlandske skibes maritime sikkerhed. Korruptionen er høj, og landet er splittet af en konflikt mellem muslimer og kristne, siger han. Territorialproblematikken er det helt centrale ved pirateriet ved Vestafrika. Løsningen fordrer derfor et tæt samarbejde med de afrikanske lande, mener både Johannes Riber Nordby og Lars Bangert Struwe. ■

Problemet med pirateri i Guineabugten ved Vestafrika er stigende. Men ifølge to danske eksperter er en mulig international indsats ikke helt enkel.

INGEN LETTE LØSNINGER

Ud fra et økonomisk synspunkt har Vesten interesse i at dæmme op for pirateriet i Vestafrika. Men vejen dertil er ikke let, og meningerne om, hvordan man kunne gribe ind fra vestlig side, er delte.

AF JESPER BØTTIGER / FAK

PIRATERI Som al udvik- ling i Afrika er også pirateribekæmpelse i Vest- afrika komplekst. Det afspejles af uenigheden blandt to eksper- ter på området, som indikerer, at der ikke findes lette løsninger på pirateriproblemet. Heller i- ke ved Vestafrika. Major og militæranalytiker Johannes Riber Nordby fra For- svarsakademiet mener, at dansk kapacitetsopbygning i Vestafrika skal tage udgangspunkt i Ghana. - Hvis Danmark ønsker at lave en langvarig militær kapacitets- opbygning i Vestafrika, bør man kigge på et land som Ghana. I en afrikansk kontekst er Ghana en rimelig demokratisk stat, som vi har et indgående kendskab til. En indsats herfra har størst chance for at skabe regional sikkerhed i området, vurderer han. Lars Bangert Struwe fra Center for Militære Studier på Køben-

havns Universitet afviser deri- mod kapacitetsopbygning i Gha- na som en løsning på problemet. Han mener, at man bør gå direk- te til nældens rod og opbygge en maritim sikkerhed i Nigeria un- der en FN-koordineret indsats. - Jeg mener, at det er forkert at bruge ressourcerne i Ghana. Det er ikke dér, problemet ligger. Det er i Nigeria, vi skal sætte ind og opbygge en maritim sikkerhed, fordi det er Nigeria, der har pro- blemet. Vi kan fra dansk side væ- re med til at få skabt en FN-koor- dineret indsats i Nigeria, så po- litimagten i området kommer skibe til undsætning og opsø- ger piraterne, siger Lars Bangert Struwe, og forslår, at man kunne lægge en international flådestyr- ke frem til 12-sømilegrænsen i internationalt farvand. **Militær kapacitetsopbyg- ning i Vestafrika** Johannes Riber Nordby er enig i, at Danmark og andre vestlige

styrker kan gøre en indsats i for- hold til farvandsovervågning, men han er meget skeptisk ved at hælde penge i Nigeria. - Mulighederne for støtte til en politimæssig indsats skal for- stås i lyset af, at Nigeria som stat i bund og grund ikke fungerer. Det at give dem penge og lidt ud- dannelse er blot en måde at lap- pe på såret, siger han og advarer samtidig mod en FN-koordine- ret indsats. - I Vestafrika er en FN-koordine- ret indsats ikke en garanti for le- gitimitet. Hvis du derimod kan forankre indsatsen i en afrikansk institution som ECOWAS eller African Union, vil man have en langt større chance for at lykkes. Hvis man fra dansk side vælger at indgå i pirateribekæmpelse i Vestafrika, skal der altså tænkes i helt nye og tværgående baner, og det skal overvejes nøje, hvilke parter man indgår samarbejde med – en overvejelse, som ikke er let. ■

Danmark leder SAR-kursus i Serbien

SAMARBEJDE: Som en del af Forsvarets sikkerheds-samarbejdsprogram stod danskerne den 8.-12. september for et kursus i Serbien for 60 personer fra Albanien, Bosnien-Herzegovina, Kroatien, Makedonien, Montenegro og Serbien. Kurset handlede om udviklingen af SAR-strukturer (search and rescue) med helikopter i regionen. Det havde titlen Balkan SAR Mission Coordinator. Danmark har siden 2006 været involveret i et samarbejde med Serbien omkring udviklingen af den nationale serbiske SAR-struktur. Det næste skridt er etablering af SAR-aftaler på tværs af grænserne på Balkan, så man engang i fremtiden vil kunne deles om beredskabet. ■

AL-SHABAAB

ER NAVNET PÅ DEN SOMALISKE
TERRORGRUPPE, DER TOG ANSVARET
FOR ANGREBET PÅ ET
INDKØBSCENTER
I KENYA.

Følg Esbern Snare på twitter - se hvordan på forsvaret.dk/sok

En frekvensomformer bliver testet. Foto: John Ærø Hansen

I kølvandet på problemet med pirateri i Det Indiske Ocean støtter Danmark projekter, som skal hjælpe østafrikanske kyststater med at bevogte egne territorialfarvande. Flere projekter er allerede gennemført, mens andre er på vej.

AF PERNILLE KROER / SOK

KENYA

For at støtte Danmarks samarbejde med Kenya har Danmark allerede doneret udstyr og uddannelse til den kenyanske flåde. Desuden er der flere andre projekter på tegnebrættet.

- Alle projekterne udspringer af ønsker fra kenyanerne. Vi hjælper med at starte projekterne, men herefter spiller vi bolden over på den anden banehalvdel. Det er vigtigt, at projekterne får en lokal forankring, og at kenyanerne selv kan drive projekterne videre, siger kommandørkaptajn John Ærø Hansen, der er udstationeret som forbindelsesofficer i den kenyanske flådes hovedkvarter.

Indtil nu har Danmark doneret to containere med værkstedsfaciliteter. I forvejen havde Danmark doneret specialværktøj og reservedele, foruden et kursus for ti kenyanske teknikere i at reparere skibenes motorer.

- Formålet med disse donationer er, at skibene skal kunne sejle i stedet for at ligge til kaj i lang tid, hvis de er gået i stykker. Det kræver, at de kenyanske teknikere selv kan reparere skibsmotorerne, og at de har de nødvendige reservedele. Men reservedelene slipper jo op en dag. Derfor har jeg sammen med den tekniske chef i Kenyas flåde regnet på, hvad de kan få af supplerende reservedele inden for det budget, jeg har. Herefter skal de selv indhente tilbud og indkøbe nye reservedele direkte hos autoriserede forhandlere, så jeg sikrer mig, at reservedelene er originale, siger John Ærø Hansen.

Ikke sikkerhed for succes

Som en del af den samme donation har Forsvarets Materiel Tjeneste forhandlinger i gang med leverandøren af en prøvestand, hvor de reparerede skibsmotorer kan afprøves, inden de igen monteres i skibene. John Ærø Hansen håber, at forhandlingerne falder på plads i løbet

af oktober. Samtidig har Kenya ønsket en undersøgelse af mulighederne for, hvordan kommunikationen mellem landets kystradarer kan forbedres, så flåden kan få et bedre billede af, hvad der foregår til søs. Denne undersøgelse foregår i partnerskab med den amerikanske flådeattaché. Herefter får kenyanerne en rapport med anbefalinger til nogle tiltag, som vil kunne forbedre udnyttelsen af deres radarer.

- Hvis kenyanerne mener, at vores anbefalinger er noget, de kan bruge, kan vi starte et projekt derfra. Men vi kan jo ikke tvinge et andet land til at lave noget, selv om vi anbefaler det. Det er jo en af de risikofaktorer, der er ved at arbejde med det her, siger John Ærø Hansen.

Foruden bidrag til radarprojektet ønsker Kenyas flåde sig også en simulator, hvor officerer kan træne navigation. Projektet, der vil blive meget stort, er beskrevet, men en eventuel donation er endnu ikke godkendt fra dansk side. ■

DANSKLEDET MARITIM KAPACITETSOPBYGNING

DJIBOUTI (BILATERAL)

- Træning i sikring af havne
- Donation af dykkerudstyr

KENYA (BILATERAL)

- Donation af værkstedscontainere og reservedele
- Undervisning i at reparere skibsmotorer
- Ombygning af motorprøvestand

SEYCHELLERNE (i regi af Africa Partnership Station)

- Dykkeruddannelse

EASTERN AFRICAN Standby Forces

- SAR-uddannelse med deltagere fra en række østafrikanske kyststater
- Command Team Training - træning i at lede en flådestyrke
- Sejllende Command Team Training om bord på fregatten Iver Huitfeldt

Hjælp til selvhjælp

SIKKERHEDSSAMARBEJDE: I bekæmpelsen af pirateri i Det Indiske Ocean er det afgørende, at de østafrikanske kyststater på længere sigt selv kan overvåge egne farvande. Men det kræver, at landene får hjælp til maritim kapacitetsopbygning. For eksempel kan ringe muligheder for at vedligeholde og reparere landenes skibe, mangel på systemer til farvandsovervågning eller behov for uddannelse være nogle af de sten på vejen, som kan gøre det vanskeligt for landene at opbygge eller forbedre deres kystbevogtning. Det er grunden til, at Danmark, som en del af det danske internationale sikkerhedssamarbejde, blandt andet har støttet en række projekter i Djibouti, Seychellerne og Kenya. Fælles for de tre lande er, at de allerede har en kystbevogtning på et rimeligt niveau, så der er noget at bygge videre på. ■

Serberne fik fire tankbiler

SERBIEN: Forsvaret har med Flyvevåbnet som tovholder igen doneret tankbiler til det serbiske flyvevåben. Lastbilerne har været brugt til flybrændstof i Danmark, men de er blevet udskiftet og overflødiggjort, og derfor har man valgt at skænke dem til Serbiens flyvevåben. Donationen bestod af fire tankbiler – to stk. 24.000l Scania, en stk. 8000l MAN og et stk. 12.000l Scania – derud over en VW eskortebil. Der blev også doneret tankbiler til serberne i 2009, 2011 og 2013. ■

18.9

gav generalmajor Henrik Røboe Dam
fire køretøjer til Serbien

Se internationalt nyt på nettet: natochannel.tv.....

FORSVARETS INTERNATIONALE ENGAGEMENT

1. OKTOBER 2013

UDSENDTE INTOPS - 1. OKTOBER 647

Afghanistan (HOK)	403
Afghanistan (FTK)	34
Kosovo	35
Bahrain	2
USA	2
England	2
Dubai	1
Adenbugten	148
Seychellerne	20

FN-UDSENDTE..... 33

Afghanistan	1
Liberia	5
Mellemøsten	10
Sydsudan	15
Korea	2

NATO-UDSTATIONERINGER..... 226

KILDE: FPT

RAMSTEIN ROVER – LED BOMBERNE RIGTIGT I MÅL

Ti mand fra Hæren samt to fra Flyvevåbnet skød med skarpt på en stor øvelse i Tjekkiet. Her kunne de træne sammen med en række andre NATO-lande i at nedkæmpe mål fra luften.

AF JIMMY MOGENSEN / KAPTAJN, SUP FAC, 1

TJEKKIET

Danske forward air controllerne har været i Tjekkiet for at gennemføre den årlige Ramstein Rover-øvelse. To af de fem operationer blev gennemført med skarpt, hvor forward air controllerne skulle nedkæmpe mål i skydeterrener under anvendelse af maskinkanon og bomber fra fly, samt maskinkanon og raketter fra helikoptere. Det skulle gennemføres samtidig med, at han – med støtte fra de tjekkiske morterer – skulle sørge for, at fly og helikoptere kunne operere problemfrit og udenom hinanden – alt sammen på ordre fra en tjekkisk Ground Force Commander, som er ham, der skal støttes.

Blue-on-blue

På vores handlebane havde vi både støtte af fly og helikoptere og ni hold igennem en times handlebane dagligt. Det viste sig allerede den første uge på operationen, at der er meget stor forskel på udførelsen. Desværre var en del lande ikke vant til at køre dynamiske scenarier, hvorfor de faldt igennem. Vi har haft hold, der i værste fald nedkæmpede egne enheder og hold, der ikke lavede en ordentlig måludpegning og skød på forkert mål. Vi har heldigvis også haft hold igennem, der har leveret et godt og solidt stykke arbejde. Efter at de to danske hold var igennem, kunne det konstateres, at vi ligger i den bedste ende af skalaen. ■

RAMSTEIN ROVER

- Øvelsen forløb over mere end to uger.
- 40 hold fra Norge over de tre baltiske lande til Tyrkiet gennemførte fem forskellige operationer fordelt over hele Tjekkiet.
- Der deltog fly fra en del lande, herunder Gripen fra Ungarn, F-16 fra Tyrkiet, SU-22 fra Polen samt PC-9 fra Slovakiet.
- Tjekkiet stillede med L-39 og L-159 samt HIND- og HIP-helikoptere.

Nordkorea sætter Veste

Den 27. juli i år var det 60 år siden, at våbenhvilen i 1953 satte en stopper for krigen mellem Nord- og Sydkorea. Alligevel rystede Nordkorea i foråret verden ved at advare om atomkrig på den koreanske halvø. To Korea-eksperter betegner den hårde retorik som typisk ”brinkmanship”.

AF JESPER BØTTIGER / FAK

ANALYSE

Under den nye unge nordkoreanske leder Kim Jong-un har man set en aggressiv, uforudsigelig fremfærd, som Korea-analytikere betegner som brinkmanship. Begrebet dækker over, at man tvinger modparten til indrømmelser ved at sætte hårdt mod hårdt. Eller sagt med andre ord, man går til kanten af krig. - Nordkoreanerne er beregneligt uberegnelige. De foretager atomprøvesprængninger, truer med at bruge atomvåben og demonstrerer, at de er parate til krig ved at lukke industrikomplekset Kaesong. Det er klassisk brinkmanship, og det er de gode til, siger Geir Helgesen, leder af Nordisk Institut for Asien Studier (NIAS).

Nordkoreas besiddelse af atomvåben strider imod, at enhver amerikansk præsident siden Ronald Reagan har sagt, at USA ikke kan acceptere et atombevæbnet Nordkorea. Men situationen er låst, og ifølge Peter Kim Laustsen, specialkonsulent ved Forsvarsakademiet, er det også et eksempel på klassisk brinkmanship, at Nordkorea klamrer sig til sine atomvåben.

- De har en pointe i, at der aldrig har været et regime, der er blevet invaderet og væltet, hvis det har atomvåben. Hvis du presser et sådan regime, kan det være, at de kommer ud i en overlevelseskamp, som er livsfarlig for alle parter. Og det gør situationen låst, siger han.

Et skræmt regime

I Nordkorea er en sten ikke bare en sten. Konfliktpotentialer mellem Vesten og Nordkorea bunder ifølge Geir Helgesen meget i kulturelle misforståelser.

- Når nordkoreanerne hører Vesten tale om demokrati og menneskerettigheder, hører de noget andet end det, vi siger. De hører ”regime change”. Omvendt forholder det sig, når vi i Vesten hører nordkoreanerne udslynge de værste trusler om bål, brand og atomvåben. Så hører vi et aggressivt diktators hæslige trusler mod omver-

denen, siger Geir Helgesen.

Men belært af årelange erfaringer burde vi ifølge Geir Helgesen hæfte os ved, at det er et skræmt regimes ængstelige reaktion på en overlegen omverdens fortsatte økonomiske og militære pres. Vejen frem er ifølge ham ikke en fortsat fordømmelse af Nordkorea. Han mener, at Vesten bør reagere med åbenhed over for Nordkorea og videreføre den såkaldte solskinspolitik, som Sydkorea havde held med at føre i en årrække under præsident Kim Dae-Jung. - En realistisk vej er at tilbyde en fredsaftale, og for eksempel at USA bygger en ambassade i Nordkorea, siger han.

Det vil ifølge Geir Helgesen skabe mulighed for en kontinuerlig dialog, som ifølge ham er afgørende for, om Nordkorea overhovedet vil forholde sig til Vestens ønsker om nordkoreansk atomnedrustning og overholdelse af menneskerettighederne.

Tilliden er brudt

Den opfattelse er ifølge Peter Kim Laustsen alt for optimistisk. Han peger på manglende tillid mellem parterne som et stort problem.

- Hvor mange gange vil den, der rækker hånden frem blive skuffet, når man alligevel er blevet skuffet mange gange tidligere siden 1953? spørger Peter Kim Laustsen.

Tilliden har lidt et knæk, og det bliver ikke bedre af, at USA set fra et nordkoreansk verdensbillede står som den helt store fjende.

- Jeg tror ikke, at nordkoreanerne vil begynde en nedrustning, selv hvis USA begynder at signalere, at Nordkorea ikke udgør en trussel, siger Peter Kim Laustsen og henviser til Mark Laitys udtalelse om, at ”Perception becomes reality”.

- Det kan være meget svært at ændre det verdensbillede, du har. Nordkorea har haft lejlighed til at ændre sin tilgang til verden siden 1945 under tre ledere. Men de er flasket op med opfattelsen af USA som en trussel mod landets overlevelse. Det kan USA ikke ændre bare ved at gå ud at sige:

United Nations Commands Joint Security Area i Panmunjom er et særligt sikkerhedsområde, hvor man som det koreanske militær under samme tag. Her passerer en sydkoreansk hund grænsen og ”hopper af” til Nordkorea –

vi truer ikke jeres regime. Det kræver en vedvarende indsats fra USA, understreger Peter Kim Laustsen.

Hvem holder gryden i kog?

Trods sine atomvåben og en million soldater udgør Nordkorea ikke en direkte trussel mod USA. Men set ud fra en pragmatisk og måske endda konspiratorisk synsvinkel kan USA meget vel have interesse i at holde gryden i kog som en anledning til at opholde sig i farvandet tæt op ad Kina. - Det er klart, at Kina er irriteret over, at USA bliver trukket tæt på Kina hele tiden.

Det giver opmærksomhed i området, og det er vand på den mølle i USA, der hedder: vi skal have opmærksomheden rettet mod Kina. Om USA har interesse i at puste til ilden, skal jeg ikke kunne bedømme. Men under alle omstændigheder gør situationen i Nordkorea det muligt for USA at binde både Japan og Sydkorea til en tæt alliance og dermed opretholde en militær tilstedeværelse tæt på Kinas kyster, vurderer Peter Kim Laustsen. ■

HISTORIEN KORT

- Konflikten mellem Syd- og Nordkorea stammer helt tilbage fra Koreakrigen, der fandt sted fra 1950 til 1953. Krigshandlerne sluttede med en stilstandstraktat, men der blev aldrig indgået en officiel fredsaftale.
- 25. maj 2009 trak Nordkorea sig ud af stilstandstraktaten, og derfor er de to lande i princippet stadig i krig.
- Nordkorea har med hård retorik truet Sydkorea med krig og provokeret ikke bare naboerne, men også især USA og Japan med mulige atomprøvesprængninger og test af missiler, som i flere tilfælde er blevet tolket, som deciderede angreb.
- Sydkorea har svaret igen ved at afholde talrige militærøvelser sammen med USA.

- Konflikten eskalerede for alvor i slutningen af 2012 og begyndelsen af 2013, hvor Nordkorea først opsendte sin første satellit nogensinde og siden foretog en underjordisk atomprøvesprængning.
- Nordkoreas leder, Kim Jong-un, fulgte op med trusler om atomangreb på Sydkorea og USA.
- FN's sikkerhedsråd svarede igen med sanktioner mod Nordkorea.
- Siden har Nordkorea anbefalet omverdenen at evakuere sine ambassader på den koreanske halvø, og landet har også blokeret den vigtige industrizone Kaesong, som Nord og Syd deler.
- På det seneste har Nordkorea åbnet op for drøftelse af atomvåben med USA og en genåbning af den fælles industrizone Kaesong.

n på prøve

Det eneste sted på den koreanske halvø kan holde møde mellem repræsentanter for det nord- og syd-koreanske folk. Foto: Flemming Jensen.

Danske officerer overvåger våbenhvilen

I grænselandet mellem Nord- og Sydkorea gør to danske officerer tjeneste ved FN-kommandoen UNCMAC, som monitorer overholdelsen af våbenhvileaftalen mellem de to nationer.

AF JESPER BÖTTIGER / FAK

SKILLELINJE Military Demarcation Line (MDL) deler Nordkorea og Sydkorea ved den 38. breddegrad. Længs denne linje løber en fire kilometer bred demilitariseret zone (DMZ) med klare regler for, hvad de to koreanske lande kan foretage sig. Det er muligt at krydse DMZ gennem to korridorer, men det sker tæt overvåget af United Nations Command Military Armistice Commission (UNCMAC).

I hovedkvarteret i Seoul sidder danske Jesper Pedersen som operationsofficer. Hans opgaver veksler mellem praktiske operative opgaver i DMZ'en og administrativt stabsarbejde. Den danske operationsofficer deltager typisk i inspektioner af de sydkoreanske observationsposter og i "Special Investigation Teams", som iværksættes ved mistanke om brud på våbenhvileaftalen. - Vi har oplevet forskellige situationer, som kan opfattes som brud på våbenhvilen. Det, vi oftest ser, er, at alternative "personer" ønsker at komme ud til soldaterne i DMZ'en og gøre noget godt for dem. Og så glemmer de at ansøge FN om lov først. Men vi har også set ikke autoriseret materiel i DMZ'en, vådeskud eller fund af døde mennesker, siger Jesper Pedersen.

Helikopterflyvninger tæt på Nordkorea Den danske kaptajn har også ansvar for planlægning af de såkaldte "H-128 Flights". Det er helikopterflyvninger ved Panmunjom i DMZ'en, stedet hvor forhandlingerne fandt sted for 60 år siden. Her er en lille helikopterlandingsplads, H-128.

- Den har vi stadig ret til at bruge, men fordi den ligger utrolig tæt på Nordkorea, bliver den sjældent brugt. Faktisk er det kun os, der bruger den en enkelt gang om måneden for at opretholde retten til at flyve der.

Det kan let opfattes som en optrapning af situationen, hvis vi efter længere tids pause genoptager flyvningerne, fortæller han.

UNCMAC adviserer senest 48 timer inden flyvninger nordkoreanerne via mikrofon.

Magtdemonstrationer ved Panmunjom

Det er også en dansker, der varetager funktionen som Corridor Control Officer i den vestlige korridor. Major Flemming Jensen er ansvarlig for godkendelse og tilsyn af transporterne gennem korridoren, som oftest er materialer og varer til og fra Kaesong industriområdet otte kilometer inde i Nordkorea. - Når vi skal kontrollere en korridor, der bliver åbnet for aktivitet, giver det os en pejling på den politisk-militære temperatur mellem nord og syd. Og netop dagen i dag har været utrolig hektisk, fordi industrikomplekset i Kaesong er blevet genåbnet. Omkring 20.000 arbejdere fra Nordkorea har været på arbejde i Kaesong, og flere hundrede sydkoreanske chefer har passeret igennem korridoren fra Sydkorea, fortæller Flemming Jensen. Som UNCMAC's repræsentant i området er den danske major desuden vært og briefer ved officielle gæsters besøg.

- Når du står ved sikkerhedsområdet Joint Security Area i Panmunjom, oplever du virkelig, hvordan det er at være få skridt fra et land, som er utrolig lukket. Der er en særlig kulde mellem de koreanske soldater på begge sider af sikkerhedsområdet. Og når der er møder mellem parterne, stiller nordkoreanerne sig på forhøjningen, der markerer den militære demarkationslinje. På den måde demonstrerer de deres "overlegenhed" ved at kigge ned på sydkoreanerne, siger Flemming Jensen.

Den demilitariserede zone må ikke forveksles med en landegrænse. Teknisk set har Nord- og Sydkorea aldrig sluttet fred og er fortsat i krig. ■

UNITED NATIONS COMMAND MILITARY ARMISTICE COMMISSION (UNCMAC)

Baggrunden for UNCMAC's tilstedeværelse går tilbage til Koreakrigen. Krigen på Sydkoreas side blev formelt ført af FN i en operation anført af United Nations Command, en fælleskommando for de nationer der deltog i krigen. Herunder også Danmark som bidrog med hospitalsskibet Jutlandia. Våbenhvilen blev forhandlet på plads i juli 1953 af en underafdeling, nemlig UNMAC.

PUBLIKATIONER AKTUELLE UDGIVELSER FAK

Democracy Managers
Redigeret af Carsten Jensen, Københavns Universitet

LÆS Bogen sammenfatter nogle af de politiske udviklinger og udfordringer, der er kommet ud af NATOs og en række medlemsstaters engagementer i Mellemøsten siden midten af 1990'erne.

NATO's Criteria for Intervention
Af kommandørkaptajn Pedro Perez-Seoane Gareau, NATO Defence College

LÆS Dette brief analyserer de såkaldte "Leslie-kriterier", som NATO lagde til grund for sin intervention i Libyen i 2012: et åbenlyst behov, regional støtte og klar juridisk basis.

The Law of Cyber Armed Conflicts
Af Iben Yde, ph.d. stipendiat ved Aarhus Universitet

LÆS I dette brief redegør forfatteren for de folkeretlige rammer for udførelsen af militære operationer i cyberspace som led i væbnede konflikter.

MATERIALER FRA FAK KAN BESTILLES ELLER DOWNLOADES SOM PDF PÅ FORSVARET.DK/FAK
.....

F-16 FÅR STÆRKE BRILLER

Det kræver en kraftig kikkert, når målene er mere end otte kilometer væk. Det har F-16, men nu får de en endnu kraftigere.

AF KIM KRASULD / FTK FOTO: THOMAS KRISTENSEN

UDSYN

Fjenden kan hverken se eller høre et jagerfly, der ligger i mange kilometers højde. Der er piloten og flyet i sikkerhed, men det hjælper ikke meget, hvis de heller ikke kan se fjenden. Derfor har flyvene en targeting pod, og F-16 skal nu have nye.

En targeting pod er et langt rør eller kapsel spækket med teknologi til at styre præcisionsbomber. Deres primære funktion er at udpege mål på jorden til enten laser- eller GPS-styrede våben. Derudover bruges de til rekognoscering og identifikation af andre fly i luften.

Selve hardwaren er færdigudviklet, men den måde piloten styrer systemet på, er Flyvevåbnets kampflyenhed, Fighter Wing Skrydstrup, med til at udvikle.

- Det er en fordel at være med i udviklingen. Vi kan få pilotens brugerflade optimeret til lige netop den brugerflade, vi gerne vil have, fortæller kaptajn Morten Lyngsø Andersen, der er testpilot og til dagligt sidder i Flyvertaktisk Kommandos kampflyudvikling.

Bedre samarbejde

De teknologiske forbedringer styrker samarbejdet mellem F-16 og soldater på jorden, der er trænet til at samarbejde med fly - en forward air controller. De nuværende pods kan ikke sende og modtage billeder mellem parterne i samme omfang som de nye. Billedet, som piloten eller soldaten kan se med deres kikkert, har de nu mulighed for at dele indbyrdes.

- Soldaten får samme billede som piloten. Så kan de snakke ud fra det og blive enige om,

hvad målet er. Som det er nu, kan det være ret omstændeligt at få snakket pilotens øjne på målet, siger Morten Lyngsø Andersen.

Pod'en kan også pege med en laserstråle på et mål. Det bruger man primært til at styre våben med, men den kan også ses med night vision goggles.

- Man kan sammenligne det med en lommelygte. Soldaten kan se laseren med goggles på. Den er usynlig for det almindelige øje. Det betyder, at hvis man for eksempel vil ramme en kørende bil, så kan man bruge laseren, og soldaten på jorden kan fortælle, om det faktisk er den bil, eller bilen foran, der er målet.

Klar til næste år

Med de nye pods bliver Danmark et af de eneste lande i verden, der har en teknologi, der gør det muligt for soldaterne på jorden at dele deres livebillede med kampflyet.

- Vi får også det såkaldte LTIP. Det står for Laser Target Imaging Program. Populært sagt fungerer det på den måde, at en laserstråle belyser et mål, og en ny infrarød sensor registrerer den reflekterede energi og danner et billede ud fra det. Det gør det muligt for piloten at identificere mål, selv om de står i skygge eller på anden måde er kamuflerede. Erfaringerne under testene har været imponerende, fortæller Morten Lyngsø Andersen.

Den endelige godkendelse er planlagt til september 2013, og herefter vil man modtage de 12 pods i tre omgange. Går tingene efter planen, vil det være muligt at sende et kampflybidrag på international mission med de nye targeting pods fra januar 2014. ■

LITENING G4 til F-16

● De nuværende targeting pod på de danske F-16 er LANTIRN ER, der er produceret af Lockheed Martin. De erstattes af Northrop Grumman's LITENING G4.

● Flyvevåbnet er med til at tilpasse den nye udgave efter brugernes behov.

● De største ændringer er en ekstra sensor, forbedrede billeder samt mulighed for video-uplink - piloten kan modtage et live videobillede fra soldater på jorden.

● Flyvevåbnet får 12 pods, som kan bruges på omkring 30 fly. De kan skiftes fra flystel til flystel på cirka en time.

Hold dig opdateret om materiel på **forsvaret.dk/fmt**

NY SANITETSAMBULANCE

"Vi står allerede nu med en bil, hvor der er tænkt rigtig mange gode tanker omkring udviklingen og indretningen, inden vi overhovedet er gået i gang med vores brugertests."

Sanitetsbefalingsmand og seniorsergent
Palsgaard, ISAF 16

Sanitetsambulancen PMV M113 G4 har fået forbedret pansring af bund og sider, som er med til at beskytte sanitetssoldaterne væsentlig bedre mod minetrusler.

PMV M113 G4 er beskyttelsesmæssigt på højde med Hærens infanterikampkøretøjer og minebeskyttede køretøjer af typen MRAP.

Gruppefører Ingvarsson og behandler Lund i gang med at kontrollere materiellet på den nuværende Piranha sanitetsambulance. Foto: N. Lundgard.

NYT LET MASKINGEVÆR TESTES

Hærens Kampskole og FMT er i gang med at teste de kandidater, der kan afløse det 50 år gamle M/62.

Det er endnu ikke afgjort om valget falder på HK 121 eller M60. Begge typer vejer under 10 kg, hvilket var et af de væsentlige krav.

TEKST OG FOTO: RUNE DYRHOLM / FKO

MASKINGEVÆR

- Vi ved, at LMG-skytterne er op imod to centimeter lavere efter en udsendelse til Afghanistan simpelthen på grund af den fysiske belastning ved at slæbe rundt på det gamle våben. Derfor er det nødvendigt at finde en afløser, der er lettere og mere ergonomisk, fortæller Jens Bundgaard, der er projektleder på anskaffelsen af det nye lette maskingevær. Selv om det gamle M/62 for så vidt stadig fungerer, så er det lavet til gammeldags stillingskrig og ikke patruljer til fods.

Tre til test

Fem leverandører har deltaget i konkurrencen, og tre er nået til den ret afgørende

brugertest, hvor erfarne LMG-skytter skal afprøve kandidaterne og komme med deres vurdering. En kandidat faldt hurtigt fra på et ubetinget krav, og dermed står valget nu mellem 6. generation af "Vietnamveteranen" M60 fra US Ordnance og det nyudviklede HK121 fra Heckler & Koch.

- De to våben fungerer i store træk ens, men der er alligevel stor forskel på, hvordan soldaterne oplever dem, og det er derfor brugertesten er så vigtig. Her måler vi blandt andet på, hvor hurtigt soldaterne kan komme rundt med våbnene, skifte stilling, hvor meget ammunition de bruger samt deres præcision.

For seniorsergent Rasmus Askov fra Hærens Kampskole, der står for den prakti-

ske test af de nye maskingeværer i blandt andet bymæssig bebyggelse, er målsætningen klar.

- Vi tester, om våbnene kan holde til soldatmæssig brug. Om de kan holde til at komme ind og ud ad vinduer, op og ned af utraditionelle stillinger, og om det er problematisk for soldaten at håndtere våbnet under stress.

Stadig tungt

For soldaterne er den væsentligste forskel ved de nye våben, at vægten er flyttet længere ind mod kroppen, så det er nemmere at betjene og mere ergonomisk end M/62, der er meget tungt i snuden.

- Det gamle maskingevær havde også en meget høj skudkadance, hvilket godt nok er fabelagtigt i en fast stilling, men en alt

for stor hæmsko under mobil krigsførsel. De nye våben har en lavere skudkadance, så det er nemmere at håndtere stående og i skydestillinger uden anlæg.

Men selv om de nye kandidater er lettere end det gamle, så vokser træerne trods alt ikke ind i himlen. Også i fremtiden vil det være et job for de velvoksne at være LMG-skytte.

- Soldaterne er selvfølgelig trætte af, at det stadigvæk er tungt, for det skulle jo helst kun veje to kg og slå som en 500-punds bombe, men det gør de ikke. Men i forhold til det gamle maskingevær, så er de nu ret glade for de nye, siger Rasmus Askov.

FMT forventer, at de op imod 700 nye LMG kan indføres fra udgangen af 2014. ■

BLINDE PASSAGERER

Materiel fra missioner kan bringe uvelkomne gæster med hjem.

TEKST OG FOTO: LOUISE JUEL BROCH / ACW

INVASION

Seniorsergent Niels Meincke fra DANILOG er ikke glad for støv i det materiel, der kommer hjem fra Afghanistan. I hvert fald ikke hvis der er tale om afghansk støv. Der kan nemlig gemme sig en mængde af forskellige vira, svampe og bakterier, som nok er usynlige, men ikke desto mindre farlige for den danske flora og fauna. Eksempelvis mund- og klovtsyge.

Derfor går han systematisk til værks, når han på vegne af stabshyrerlægen og bevæbnet med sin lommelygte inspicerer det materiel, der kommer hjem fra Afghanistan. Der må ikke være skyggen af skidt tilbage, og der kigges grundigt efter spor fra eksempelvis biller i træ.

Om igen

Materiellet rengøres ellers, inden det bliver sendt hjem fra Afghanistan, men sandstorme spolerer ofte det gode arbejde, og så er det om igen med 90 grader varmt vand og desinfektionsmiddel herhjemme.

Rengøringen dræber vira og bakterier, men svampesporer dør ikke ved denne behandling, og derfor bringes al affald-

svandet efterfølgende til destruktion hos NORD, det tidligere Kommunekemi.

Det er blandt andet svampesygdommen Tilletia Indica, som skal undgås, da den er en uvelkommen gæst i de danske hvedemark.

Levende dyr

For at undgå spredning af de ting, der kan være skadelige, er der meget kort transportafstand fra fly til opbevarings- og vaskerområde, og materiellet bliver flyttet mindst muligt frem til det punkt, hvor det er godkendt som rengjort.

I det hele taget bliver der gjort meget for at mindske risikoen for, at det danske landskab invaderes af fremmede sygdomme eller arter, som kan ende med at blive invasive. En invasiv art har så gode levevilkår, at den ender med at udkonkurrere den oprindelige flora eller fauna. De invasive arter findes oftest i planterester i det hjembragte materiel, men det sker også, at der er dyr med – også levende til trods for lange transporttider.

- Det kan for eksempel være græshopper og gekkoer, fortæller Niels Meincke, som også har fundet opiumsvalmuer.

- Men valmuerne kan dog ikke leve heroppe. Det er for koldt. ■

Det er vigtigt, at man ikke slæber fremmede dyre- og plantearter med til Danmark, for nogle af dem kan beskadige den danske flora og fauna.

”

Vi har indført et grundlæggende robust bemandings-system. Men der vil gå noget tid, før praksis har fundet sig helt til rette.

Carsten Hasenfuss
oberstløjtnant
FPT

HR-portalen på internettet

AF FPT

INTERNET Nu kan du finde inspiration til jobansøgningen, få styr på barselsreglerne og dykke ned i diverse ansættelsesforhold, når du har tid og lyst – uden at være i nærheden af en FIIN-maskine.

Den 1. oktober gik Forsvarets HR-portal nemlig i luften på internettet. Den nye portal er en direkte spejling af HR-portalen på intranettet. Forsiden er struktureret på samme måde, du kan læse de samme artikler, og du har mulighed for at give feedback. Der er også en søgefunktion, så du nemt og hurtigt kan finde den information, du søger.

Af sikkerhedsmæssige årsager er værktøjer, såsom skemaer og blanketter, endnu ikke tilgængelige på internettet. Mange skemaer skal udfyldes og sendes elektronisk med personlige oplysninger som for eksempel CPR-nummer, hvilket kræver en særlig kryptering. Forsvaret arbejder på en løsning, så værktøjerne bliver tilgængelige på internettet.

Du finder HR-portalen på forsvaret.dk. Klik på linket 'For ansatte i Forsvaret' nederst på siden. ■

Foto: FPT

DIALOGEN HJÆLPER

FPT har nu givet mere end hundrede briefinger om bemanningssystemet på sin vej gennem Forsvarets tjenestesteder, og de mange spørgsmål som tilhørerne har stillet til det nye bemanningssystem er med til at gøre det stærkere.

AF FPT

ROADSHOW Forsvarets Personeltjeneste (FPT) har nu afsluttet turneen rundt i Forsvaret om det nye bemanningssystem. Og selvom de store linjer gerne skulle stå nogenlunde klart for de fleste, er der stadig mange spørgsmål. De fleste spørgsmål har der været svar på, men der er også spørgsmål, som repræsentanterne fra FPT måtte sige 'vent, slut' til, når de mødtes med Forsvarets chefer, ledere og medarbejdere.

- Nogle af de spørgsmål vi får, handler om administration af kontrakter, for-

handling af tillæg og hvordan man kvalificerer sig til bestemte uddannelser. Det er relevante spørgsmål, som i nogle tilfælde er ved at blive afklaret og som vi derfor ikke kan give entydige svar på lige nu, siger oberstløjtnant Carsten Hasenfuss fra FPT.

Bliver klogere hele tiden
De store linjer i det nye system er til at forstå for de fleste. Det er i detaljerne ude i den praktiske virkelighed, at de gode spørgsmål opstår. Og de spørgsmål er med til at styrke systemet. For selvom FPT ikke altid har klare svar på hånden, tager de feedbacken med tilba-

ge. I andre tilfælde er svaret flertydigt, da chefen, lederen eller medarbejderen kan have forskellige muligheder.

- Vi har indført et grundlæggende robust bemanningssystem. Men der vil gå noget tid, før praksis har fundet sig helt til rette, ikke mindst fordi det i mange henseender er et rammesystem. Vi får mange gode spørgsmål og vi bliver også klogere hele tiden. Den feedback vi får, er med til at sikre en løbende udvikling. Den tager vi med tilbage, så vi kan gøre systemet endnu stærkere, siger Carsten Hasenfuss. ■

HER FÅR DU SVAR

Her kan du se nogle af de spørgsmål chefer, ledere og medarbejdere har til bemanningssystemet. Listen med spørgsmål og svar ligger også på HR-portalen, hvor den opdateres løbende. Selvom FPT nu er færdig med roadshowet, kan du stadig stille spørgsmål om bemanningssystemet via HR-portalen og HR-rådgivningen.

Chefer/ledere:

Jeg har slået en stilling op, men kan ikke få den besat. Hvad gør jeg?
Overvej om du kan gøre stillingen mere attraktiv. Kan du for eksempel tilføje eller fjerne indhold i opslaget? Har du fortsat problemer med at finde den rette kandidat, kan du overveje om stillingen er så forretningskritisk, at der skal beordres en medarbejder i stillingen. I så fald vil det ske i samarbejde med FPT.

Hvad er det laveste niveau for opslag af stillinger?
Hensigten med ansøgningssystemet er, at der er opslag på alle niveauer. Men der kan være behov for at kunne rokere medarbejdere uden opslag på de laveste og mest operative niveauer. Det er din beslutning som chef.

Hvordan håndterer jeg en medarbejder, der er midlertidigt uegnet til INTOPS (uden kendt horisont), når min enhed er planlagt udsendt?
Dette håndterer du i samarbejde med bemandingsafdelingen i FPT. Som chef kan du dog godt rokere medarbejdere på de allerlaveste og mest operative niveauer. I denne sammenhæng kan flytning mellem enheder indenfor samme myndighed også komme på tale.

Kan jeg som chef bede FPT om ekstra lønsum for eksempel til ansættelse i særlige stillinger?
Nej, din myndighed skal selv tilvejebringe den nødvendige lønsum.

Må jeg flytte rundt på mine medarbejdere, når jeg har en ledig stilling og herefter selv bestemme, hvilken stilling jeg slår op?
Nej, som udgangspunkt skal den ledige stilling slås op. Hvis du har en konkret medarbejder i kikkerten til stillingen, er der ikke noget i vejen for, at du opfordrer vedkommende til at søge.

Kan jeg som chef sige nej til at besætte en stilling med en medarbejder fra jobbanken?
Nej, i udgangspunktet skal du tage medarbejderen fra jobbanken. FPT sørger for, at der er match mellem kravene til stillingen og medarbejderens kvalifikationer. Den altovervejende hovedregel er dog, at en ledig stilling bliver besat ved opslag.

EKSTRA HR-INDSATS I FINDERUP

Bunker 7 ved Finderup er langsomt ved at lukke ned. Der er stille, og folk siver gradvist væk – blandt andet på grund af den gennemførte HR-indsats.

AF CARSTEN RANDERS / FBE

UDLICITERING I forbindelse med nedlukningen af Bunker 7 i Finderup er der lavet en større HR-indsats i forhold til det danske personel. Indsatsen involverede alle tre enheder i bunkeren – både Combined Air Operations Centre (CAOC Finderup), som lukkede med udgangen af juni, Detachment Finderup (DFI), som forlod bunkeren 15. september og Joint Host Nations Support Group (JHNSG), som er den eneste tilbageværende enhed i bunkeren. Chefen for JHNSG, major Søren Bylov Dalgaard, har skullet tage hånd om cirka 60 medarbejdere i sin enhed. - Det er overordnet gået godt, og langt de fleste civile er enten omplaceret, eller de

stopper ved naturlig afgang, mens enkelte er varslet opsagt. Derudover har vi håb om, at alle de militære kommer i andre stillinger. I alt har cirka 80 procent fået afklaret deres fremtid.

Alle inddraget

HR-indsatsen for det danske personel i Bunker 7 tog sit udgangspunkt ved den lokale generalforsamling i Centralforeningen for Stampersonel (CS). Her blev der slået et slag for, at der skulle gøres noget ekstra for medarbejderne i bunkeren. Alle personaleorganisationer var med på det, og samtidig var der stor opbakning fra cheferne for de tre enheder i bunkeren, forklarer seniorsergent Svend Ravn, der udover at være leder af økonomielementet i JHNSG også er

afdelingsformand og tillidsrepræsentant for CS i Finderup.

- Alle var med om bordet fra start, og det har gjort det nemmere at få igennem, og cheferne skal have ros for at give rum til, at man kunne gennemføre den store HR-indsats.

Kurser på stedet

Selve HR-indsatsen er finansieret ved, at der med hjælp fra FBE's HR-afdeling blev hentet 413.000 kroner hjem fra Statens Center for Kompetenceudvikling, og derudover blev der også anvendt nogle af enhedernes egne kompetencemidler, ligesom der blev afsat arbejdstid. - Alle kurser blev imidlertid afholdt på stedet her, og det har betydet, at vi har fået mere ud af pengene, når der ikke skulle bruges

penge på transport, fortæller Svend Ravn. Alle de 123 danske ansatte ved de tre enheder i bunkeren fik tilbud om at indgå i et fælles forløb. Først blev der afholdt to motivationsworkshops. Derudover var der kurser i jobansøgning og jobsamtaler, og der var mulighed for at deltage i kurser omkring kompetenceafklaring og personlig udvikling. Efterfølgende var der mulighed for at fremsætte ønsker om individuel kompetenceudvikling, som man blev tildelt efter en prioriteret liste. Det hele er kørt som et pilotprojekt, og det er håbet, at man nu har en skabelon for, hvad man fremadrettet kan gøre i Forsvaret, hvis en enhed skal lukkes. ■

Medarbejdere:

Hvad kommer jeg til at lave efter afslutning af tjeneste i en tidsbegrænset stilling? Kan jeg for eksempel risikere at blive beordret til en helt anden landsdel, fordi det er det eneste sted der er plads? Ved afslutning af tjeneste i en tidsbegrænset stilling, skal du som udgangspunkt selv søge en ny stilling. Hvis det ikke lykkes dig at finde en stilling, vil FPT hjælpe dig til at finde en stilling, der matcher dine kvalifikationer. Og vi vil i størst muligt omfang tage hensyn til dine geografiske ønsker.

Kan jeg frit søge på "alle" stillinger, for eksempel også i andre værn og på andre niveauer, hvis jeg selv mener, at jeg har alle eller næsten alle de kvalifikationer, der efterspørges? Principielt ja. Et væsentligt element i den nye HR-strategi er at opnå større fleksibilitet i bemanningen. Hvis du søger en stilling, der er få ansøgere til, kan du være heldig at få den tilbudt, selvom du befinder dig i kanten af kompetencefeltet.

Kan jeg søge og efterfølgende skifte stilling, hvis jeg er udpeget til at indgå i et af Hærens reaktionsstyrkebidrag? Eller er jeg låst i lighed med en med arbejder som er udpeget til INTOPS? Hvis det ikke har operative konsekvenser, kan det lade godt sig gøre, selvom man er udpeget til at indgå i HRU-bidraget, da man arbejder med 30 dages beredskab.

Er militære lærlinge garanteret en stilling i Forsvaret efter endt uddannelse? Nej. Det kræver, at der er en ledig stilling til dem.

Kan jeg sige nej tak til en stilling selvom jeg har søgt, været til samtale og fået den tilbudt? Ja, det kan du godt. Det bliver først bindende, når du er befalet i stillingen.

Både chefer, ledere og medarbejdere:

Hvilken betydning får FOKUS i det nye bemanningssystem? Populært sagt bliver FOKUS-bedømmelsen fremover din faglige reference eller anbefaling, når du søger en stilling. Du vælger selv, om du vil supplere din ansøgning med en kopi af din seneste FOKUS-bedømmelse eller andre relevante dokumenter. FOKUS og P-mapper er ikke tilgængelige for ansættende chef i forbindelse med udvælgelse af kandidater. I udgangspunktet vil det derfor alene være den fremsendte ansøgning og CV og indtrykket fra samtalen, som cheferne kan lægge til grund for deres udvælgelse.

Kan der ske udnævnelse i en stilling?

Ja, det kan der godt. I forbindelse med udarbejdelse af stillingsopslaget skal chefen overveje om der kan ske udnævnelse, og derfor vil det typisk fremgå af stillingsopslaget.

Hvordan sikres en god overdragelse, når den tidligere medarbejder er rykket videre til en ny stilling? For at fastholde værdifuld og nyttig viden er det en god idé at den afgående medarbejder udarbejder et overdragelsespapir, som den tiltrædende medarbejder kan gøre brug af i den første tid i stillingen. FPT har udarbejdet en overdragelsesskabelon, som du kan finde på HR-portalén.

Hvem betaler for jobsamtalen?

FPT anbefaler, at man i forbindelse med gennemførelse af samtaler benytter sig af VTC, SKYPE eller telefon i størst mulig omfang af hensyn til såvel arbejdstid som økonomi. Såfremt en chef/leder alligevel ønsker, at medarbejderen kommer til samtale, skal chef/leder selv afholde udgiften ved brug af eget ordrenummer. Ønsker ansøgeren rejseudgifterne betalt, skal han/hun oprette rejseordre og få nærmeste chef/leder til at godkende. I forbindelse med deltagelse i samtaler får den enkelte medarbejder fri (dog maksimalt en dagsnorm pr. samtale).

FOTO: SARA SKYTTE

EN DEL AF HR-STRATEGIEN

AF PERSONALESTRATEGISK AFDELING / FPT

Formålet med strategien er at fokusere og modernisere hele HR-området for Forsvaret og Hjemmeværnet. Samtidig skal der spares på budgettet, og mange af de forandringer, der følger af HR-strategien, kommer til at indbringe et provenu.

Men når man skal spare og dermed forandre, kan man ligeså godt gøre det på en smart måde, der er mere målrettet og fleksibel og dermed mere effektiv. Alt tyder nemlig på, at der fremover vil være behov for hurtigere at kunne omstille sig på personaleområdet i forhold til konjunkturerne på arbejdsmarkedet og kerneopgavens karakter.

Det er et faktum, at Forsvaret har færre ressourcer til rådighed, men også en klar målsætning om, at vi ikke vil give køb på kvaliteten i opgaveløsningen. Bemanningssystemet udgør en central del af forandringerne, som vil komme til at berøre alle i Forsvaret og Hjemmeværnet. Det nye system skal være med til at uddelegere ansvar til der, hvor det giver mest mening, skabe initiativ, øge motivationen og sætte fokus på kompetencer, udvikling og helhedssyn. ■

EFTER UDBUDDDET I VESTDANMARK

ISS vandt udbuddet af Facility Management i Vestdanmark. Hvad betyder det for de omkring 1100 berørte medarbejdere?

AF SARA SVENSTRUP / FBE

UDLICITERING

I alt er omkring 1100 medarbejdere, der arbejder i FBE's driftsstruktur i Jylland, berørt af konkurrenceudsættelsen.

560 medarbejdere vil blive virksomhedsoverdraget til den nye leverandør. ISS holder i efteråret informationsmøder på tjenestestederne med de medarbejdere, som skal virksomhedsoverdrages i begyndelsen af det nye år. ISS fortæller om processen for de kommende måneder. Der afholdes blandt andet individuelle møder og kompetenceaf-

klaring med den enkelte medarbejder.

Virksomhedsoverdragede medarbejdere er sikret en tre måneders "fredningsperiode", hvor de ikke umiddelbart kan afskediges. Medarbejderne overdrages på deres nuværende overenskomstvilkår gældende til overenskomstudløb 31. marts 2015.

For de medarbejdere, der ikke virksomhedsoverdrages, er der netop igangsat en vurderings- og bemandingsproces, hvor man ser på, hvem der skal indgå i den nye struktur i FBE. I løbet af efteråret vil der blive afholdt et bemandingsmøde, hvor det afklares, hvem der placeres i

hvilke stillinger.

Der vil ikke være plads til alle i den tilbageværende FBE struktur. De medarbejdergrupper, hvor der ikke er plads til alle, vil blive vurderet med henblik på, at FBE beholder de medarbejdere, som bedst kan videreføre de opgaver, som fortsat skal løses.

De medarbejdere, der ikke længere skal være i Forsvaret, tilbydes et omstillingsforløb, med mulighed for individuelle samtaler og kurser, som kan hjælpe dem videre udenfor Forsvaret. ■

”

Man er selvfølgelig nervøs, når man har været en del af Forsvaret i mange år og så pludselig bliver ansat i et privat firma: Ændrer mine arbejdsbetingelser sig? Hvordan bliver det med mine kollegaer? Hvad med den gode kundekontakt jeg har i dag? Men jeg vælger at gå imod det med åbne arme. Jeg ser frem, at ISS holder informationsmøder for os, så vi kan få lidt mere at vide.

Birgitte Uldall

Serviceassistent, 13 år ved Flyvestation Skrydstrup

”

- Jeg tror ikke, at det vil påvirke min hverdag så meget. Min funktion er ikke blevet udliciteret. Jeg forventer, at være en del af den tekniske drift, men vi har ikke fået noget at vide endnu. Det giver usikkerhed: Hvor kommer jeg til at have tilhørsforhold? Hvem bliver min daglige leder? Jeg håber at få lov at blive de næste 12-13 år, for jeg er altid glad for at komme på arbejde.

Brian Hougaard

varmemester, 35 år på Aalborg Kaserne

Læs mere om **udbud** på forsvaret.dk/

JMTO skal etableres per 1. november, og den skal være underlagt Flyvertaktisk Kommando, indtil den nye værnssælles operative kommando eventuelt bliver oprettet. Foto: Combat Support Wing

TRANSPORTEN SMELTER SAMMEN

Fra den 1. november kommer den nye værnssælles myndighed Joint Movement and Transportation Organisation (JMTO) til at varetage transport for Forsvaret både nationalt og internationalt.

AF ATLE LIST JOHANSEN / FTK

LOGISTIK

Hæren står for transport på landjorden, Søværnet står for transport på havene og Flyvevåbnet står for transport med fly. Sådan har det været længe, men nu skal det laves om og centraliseres. I fremtiden skal al transport varetages af Joint Movement and Transportation Organisation.

Det sker som en del af forsvarsforliget, hvor Forsvaret er blevet pålagt at spare 15 procent på budgettet. Man har derfor valgt at samle nogle af de tre værnssælles opgaver i et værnssælles samarbejde. JMTO kommer hovedsageligt til at bestå af medarbejdere fra det Danske Internationale Logistik Center (DANILOG) og Combat Support Wing – to enheder, som lukker i henholdsvis 2013 og med udgangen af 2014.

Formålet er dels at spare på nogle områder ved at samle det hele på et sted, dels at strømline arbejdsgangen og skabe mere samhørighed mellem de forskellige transportområder.

- Det giver fantastisk god mening at samle det hele et sted. Hvor man før skulle ringe rundt i landet for at få svar på et enkelt spørgsmål, kommer man nu til at arbejde op og ned af hinanden, hvor man virkelig kan bruge hinanden som sparringspartnere, siger Kern Oddershede, chef for Combat Support Wing.

Målet er i sidste ende at have en myndighed, der udfører den samme opgave, som de tre værn nu gør hver for sig til samme tid, men med større samarbejde på tværs af tidligere fagområder.

Sammensætter medarbejderhold

Medarbejderne i den nye myndighed skal hovedsageligt findes blandt de forligsramte fra DANILOG og Combat Support Wing, der lukker ned sidst i 2014. Men også Hærens Operative Kommando, Søværnets Operative Kommando og Forsvarets Materieltjeneste bidrager.

Under ledelse af oberstløjtnant Kern Oddershede, der er chef for Combat Support Wing, skal udarbejdes en handlingsplan til fordelingen af arbejdspladser i JMTO, for der er ikke plads til alle fra de afgivende myndigheder. De medarbejdere, som ikke får en plads i JMTO, forsøger Forsvaret at fordele på andre enheder på Sjælland og Jylland, så folk ikke behøver at flytte til andre landsdele for at beholde et job i Forsvaret.

Afskedigelser kan dog ikke afvises. Indtil videre må medarbejderne vente med at få svar, indtil der bliver godkendt en business case, og Kern Oddershede i samarbejde med Forsvarets Personeltjeneste kan sætte sig ned og sammensætte et medarbejderhold, så der bliver skabt klarhed over deres samt de resterende medarbejders fremtid. ■

Det betyder tatoveringen

Sømandstatoveringer er ikke en eksakt videnskab, og et motiv kan have flere forskellige betydninger. Her er nogle af dem.

Anker:

Håb, troskab, sejlet på Atlanten.

Svale:

Sejlet 5000 sømil. Traditionelt én svale på hver side af brystet.

Skildpadde:

Krydset ækvator.

Fuldrigger:

Rundet Kap Horn.

Håndtryk:

Kammeratskab.

Kompasrose:

Skulle sikre, at sømanden altid kom hjem.

Mandens ruin:

Tredelt tatovering, der symboliserede spil, sprut og lette damer. F.eks. terninger/spillekort og et cocktailglas med en kvinde i.

Sømandens grav:

Synkende skib med knækket redningskrans. Skulle redde sømanden fra druknedøden.

Gris og hane:

En gris på oversiden af den ene fod, og en hane på oversiden af den anden. Siges at beskytte mod druknedøden, da ingen af disse bondegårdsdyr kan svømme og derfor vil sørge for, at sømanden hurtigst muligt kommer ind til kysten.

Andre motiver:

Pin-up-pige, dødningehoved, ørn, Dannebrog, hjerte med bånd henover og navnet på kæresten, spillekort, redningskrans, kvindeportræt.

Kilde: Museet for Søfart

SØMANDENS ADELSMÆRKE

Ankeret, svalen, kompasrosen, fuldriggere med sejl. Motiverne betyder noget, og tatoveringer begyndte med sømænd.

AF BERIT UDBYE / SOK

TATOVERINGER

Sømanden og hans tatovering. To uadskillelige størrelser. Sømænd har stolt kunnet vise motiver som svaler eller ankre frem siden begyndelsen af 1800-tallet, og de gør det stadig. Men den livslange kropsudsmykning er meget mere end blot til pynt.

- Tatoveringen er en markør, der viser sømandens maritime tilhørsforhold, og hvert motiv har sin specifikke betydning. For eksempel et anker for at have sejlet på Atlanten eller en svale for at have sejlet 5000 sømil, fortæller museumsinspektør Torkil Adersen fra Museet for Søfart i Helsingør.

Det var mest menige, der lod sig tatovere. Tatoveringer var sjældnere hos officerer og kaptajner.

- Det at lade være med at tatovere sig var tegn på kontrol og mådeholdenhed, siger Torkil Adersen.

Huden som cv

Tatoveringen virkede både som en oplysning til omverdenen om, at man tilhørte søens folk og til andre søfolk, der havde kendskab til motivernes betydning.

- Tatoveringerne er mit søværns-cv, for andre i Søværnet kender reglerne for, hvornår

man må få tatoveret et bestemt motiv. Jeg fik min ankertatovering sidste år i Norfolk i USA, da jeg krydsede Atlanten. På et banner henover står der L16, som er Absalons skrognummer. Selv om jeg sejler med Esbern Snare nu, skulle der stå L16 for Absalon, fordi det var det skib, jeg startede med at sejle på, siger marineoverkonstabel Martin Simonsen.

De maritime motiver lod sig ikke påvirke af udviklingen, for tatoveringens symboliske værdi vægtede tungere. Sømanden fik ofte tatoveret navnet på det skib, han sejlede med, men selve skibsmotivet forblev uændret. Derfor ser man ingen tatoveringer af containerskibe, men i stedet gamle tremastere med sejl.

Traditionen lever

Faktisk var det sømændene selv, der opfandt motiverne, da James Cook og hans besætning i 1769 fascineredes af de indfødtes 'tattoos' på Tahiti. Kaptajn Cook står bag udtrykket 'tattoo' og får ofte æren for at have bragt tatoveringen til vore breddegrader. - Myten holder. Fra 1900 til 1970 var 80 procent af dem, der blev tatoveret, sømænd. Derudover var der naturligvis bolværksmatroser, det vil sige folk, der gerne ville være sømænd og hang på havnene, men slet ikke

eller kun ganske kort havde sejlet, fortæller fotograf Jon Nordstrøm, der har brugt fire år på at samle materiale til bøgerne Nordisk Tatovering og Dansk Tatovering.

Sømandstatoveringens ejer indskrifter sig altså i en tradition, der strækker sig over mere end ét århundrede. Det kan både marineoverkonstabel Brian Hyllested og premierløjtnant Frederik Türck, begge fra Absalon, nikke genkendende til.

- For mig er min ankertatovering et identitetsstatement. Et symbol der viser, at jeg er en del af en lang linje af sømænd fra hele verden – uanset om de er i et søværn eller ej, siger Brian Hyllested.

Han vil gerne holde den gamle tradition med sømandstatoveringer i hævd.

- Jeg synes, at det er sjovt, når gamle søulke, og såmænd også folk i Søværnet, smøger skjorteærmerne op, og de har armene fyldt med næsten helt sorte tatoveringer. Det hele behøver ikke at være så pænt og retlinet, og det synes jeg, at sømandstatoveringerne er med til at sørge for, at det ikke bliver, siger Frederik Türck.

Stolte sømandstatoveringer

Pæne og retlinede var sømandstatoveringerne bogstaveligt talt heller ikke i begyndelsen, hvor sømændene tatoverede hinan-

den på skibene. Roserne, pin-up-pigerne og de andre motiver blev mere kunstfærdige, da de første tatovører i Danmark dukkede op i 1890'erne, særligt omkring Nyhavn.

- Sømandstatoveringer var små tatoveringer rundt omkring på kroppen. Det hang sammen med søfolkenes arbejdsform. Man var måske kun i havn i ét døgn. Så blev man tatoveret. Og det var så det, fortæller Jon Nordstrøm.

Først midt i 70'erne begyndte man på at lave større tatoveringer, hvor kunden skulle komme tilbage.

- Sømænd var den eneste faggruppe, der stolt kunne vise deres tatoveringer frem, hvilket den tatoverede Kong Frederik d. 9., der var sømand af rang og sjæl, var med til at blåstemple, da han kun iklædt underbukser poserede på to helsider i LIFE Magazine i 1951, siger Jon Nordstrøm.

I gamle dage beskyttede tatoveringerne sømanden mod en reel fare – oftest druknedøden og angsten for aldrig at komme hjem. I dag er funktionen en anden, men motiverne de samme. Man skal bare kigge efter, når en sømand smøger ærmerne op. ■

MOD EN STYRKET VETERANINDSATS

Vejen frem mod en styrket veteranindsats er brolagt med øget dialog og tæt samspil mellem aktørerne på veteranområdet. Det var ikke bare oplægget men også hovedkonklusionen på Veterancentrets konference.

AF ANDREAS RECKEWEG GODFREY / VETERANCENTRET

VETERANER

Forsvaret er de senere år nået langt i forhold til at ændre tidligere tiders machoprægede kultur. Ændringen har medført, at det i dag er mere naturligt for soldater at tale med en psykolog. Det blev slået fast af militærpsykolog Elías Kristjánsson under Veterancentrets konference.

- Vi har set en holdningsændring blandt Forsvarets soldater. Man tager imod tilbuddet om at tale med en psykolog – også selvom man nødvendigvis ikke har et større og akut behov. Det gør man for at vide, hvad man skal være opmærksom på af mulige reaktioner, og hvordan man bedst håndterer de erfaringer, man har gjort sig under udsendelsen. Det er positivt – og en opgave som de lokale chefer og befalingsmænd ude på tjenestestederne skal have stor ros for at have løftet, sagde militærpsykolog ved Veterancentret Elías Kristjánsson.

På trods af de positive takter var der flere deltagere, der påpegede vigtigheden af, at netop de erfarne soldater, de lokale chefer og befalingsmænd fortsætter med at gå forrest ude i enhederne, så de unge soldater, der uddannes i kommende år, også forstår, at fokus på det mentale er en opgave på linje med den fysiske og operative træning.

Nye muligheder

Et af de store debatmønstre var håndteringen af de varigt skadede veteraner, som efter at kamp pausestrukturen er blevet nedlagt nu er i rehabiliteringsforløb under Veterancentret. Drøftelserne gik blandt andet på, hvorvidt et rehabiliteringsforløb var den direkte vej ud af Forsvaret.

Som en af deltagerne udtrykte det:

- At komme i rehabilitering er en erkendelsesproces, som forståeligt kan være rigtig svær at forlige sig med, særligt med en identitet som kampsoldat. Men man bør se det som en mulighed, ikke en fyreseddel. Det er ikke et spark ud i mørket, men et tilbud om et arbejdsliv på andre præmisser – og det kan være både i eller udenfor Forsvaret.

Større åbenhed

En lignende drøftelse om holdningsændringer fandt sted blandt deltagerne rundt om det arbejde, der i den kommende tid skal iværk-

Konference om 'Forsvarets indsats for veteraner' fandt sted på Flyvestation Aalborg. Foto: Andreas Reckeweg Godfrey.

sættes på området for styrket udvælgelse.

Evalueringen af veteranpolitikken slog i juni 2013 fast, at Forsvarets udvælgelse af fastansatte soldater til internationale operationer ikke fungerer optimalt. Udfordringen er, at nogle soldater af frygt for karrieremæssige konsekvenser ikke svarer korrekt på spørgsmålene om deres psykiske tilstand, der ligger til grund for den efterfølgende lægefaglige vurdering af egnethed til udsendelse.

- For at kunne kvalificere den styrkede udvælgelse af personel ser vi gerne, at der finder en holdningsændring sted blandt vores soldater. En holdningsændring, der handler om ærligt at sige: jeg er måske ikke klar til udsendelse nu og her, så jeg bør måske vente til næste hold. Et ansvar der naturligt ligger hos den enkelte, men særligt også blandt Forsvarets chefer i deres kommunikation om, at åbenhed ikke er lig med en fyreseddel eller begrænsende for karrieren, understregede stabslæge i Forsvarets Sundhedstjeneste, Søren Worm-Petersen. ■

”

Veteranernes problemstillinger er ofte komplekse – og det fordrer netop en øget dialog og et tæt samspil.

Finn Hansen

kontreadmiral
chef for Personelstaben i FKO

FAKTA

● Veterancentrets konference om 'Forsvarets indsats for veteraner' fandt sted den 29. august 2013 med formålet om at styrke og videreudvikle Forsvarets indsats overfor veteraner og pårørende.

● 76 deltagere fra blandt andre de operative kommandoer, et bredt udsnit af de funktionelle tjenester i Forsvaret samt repræsentanter fra de frivillige og faglige organisationer i det civile deltog i konferencen.

● Deltagerne bevægede sig i mindre grupper rundt til i alt seks oplægsstationer – med temaer lige fra den nyeste veteranforskning til styrket udvælgelse.

NYE TRÆNINGSVEJLEDERE

Forsvaret ansætter fem nye træningsvejledere. De skal hjælpe enhederne med den militære fysiske træning.

AF FORSVARETS SUNDHEDSTJENESTE / CENTER FOR IDRÆT

SUPERVISION

Forsvarets Sundhedstjeneste har fået justeret sine opgaver som følge af forsvarsforliget. - Forsvarets Sundhedstjeneste skal have endnu større fokus på støtte til de operative enheder. Forsvaret ansætter derfor fem træningsvejledere, som primært skal støtte de operative myndigheder og de soldater, der skal udsendes i internationale missioner, siger major Klaus G. Sørensen.

ner, siger major Klaus G. Sørensen.

Træningsvejledernes opgave bliver i al overvejende grad at udføre supervision samt at hjælpe og vejlede de militære fysiske trænere, som er tilknyttet den operative virksomhed i forbindelse med den missionsforberedende uddannelse. I samarbejde med Center for Idræts fysioterapeuter skal træningsvejlederne derudover foretage screening af soldaterne, før de bliver udsendt. - Screeningen er vigtig, da den gør solda-

terne opmærksomme på eventuelle skader eller udsatte dele af kroppens bevægeapparat, der enten kan danne grobund for eller forværre en allerede eksisterende skade, mens soldaten er udsendt. På den måde kan soldaterne nå at justere deres træning, så den bliver mere hensigtsmæssig i forhold til disse eksisterende eller potentielle skader, siger Klaus G. Sørensen.

Ved hjemtagningsundersøgelserne vil træningsvejlederne deltage og hjælpe soldater-

ne med den efterfølgende fysiske træning. ■

FAKTA

● Primo 2014 ansætter FSU/CFI fem nye træningsvejledere.

● Træningsvejledere vil sammen med fysioterapeuterne blive placeret i et antal regioner henholdsvis i Aalborg, Holstebro, Varde, Slagelse og Høvelte.

GENNEM NÅLEØJET

1. Brigade øger fokus på soldatens mulighed for fortsat professionel og personlig udvikling. Enkeltkæmperkurset på Bornholm er et tilbud til soldaten, der vil udvikle sig – såvel fysisk som mentalt.

TEKST OG FOTO: PER B JØRGENSEN / KAPTJAN, PRESSEOFFICER, 1. BRIGADE

ENKELTKÆMPER

1. Brigade og Opklaringsbataljonen udvider nu grænserne for den enkelte soldats mulighed for at udfordre sig selv. De fordums så berømte og berygtede enkeltkæmperkurser vender nemlig tilbage i en moderne form, der afspejler dagens udfordringer på netop enkeltkæmperområdet.

Forud for kurset skal soldaterne gennemføre og bestå optagelsesprøver og dokumentere overordentlig gode færdigheder inden for skydning, sprængningstjeneste, orienteringslære og militær fysisk træning. Forberedelserne er på den måde et nåleøj i sig selv, og det er brigadens intention, at det skal medvirke til at få soldaterne til at sætte nye mål og søge nye udfordringer i en tid, hvor der muligvis bliver længere mellem udsendelserne til internati-

onale missioner.

Enkeltkæmperkurset er af to ugers varighed og gennemføres ved Opklaringsbataljonen på Bornholm i uge 46 og 47. De krævende forberedelser og kursets indhold stiller store krav til den enkelte soldat.

Nogle af de potentielle deltagere blev spurgt om deres motiver til at søge enkeltkæmperuddannelsen under optagelsesprøven på Antvorskov kaserne i september. ■

Premierløjtnant Rasmus Ravn
Det Danske Internationale
Logistik Center

”Jeg synes egentlig, at jeg sidder mange timer bag en computerskærm – så jeg gør det her for at prøve nogle grænser af og få noget jord under neglene igen. Jeg synes, at jeg fik mange gode kompetencer med mig fra HO’s patruljekursus ved Jægerkorpset. Det vil jeg gerne bygge videre på og blive i stand til at indarbejde i uddannelsen af mine egne soldater. ■

Overkonstabel Lars Emil Pedersen
Gardehusarregimentet

”Jeg havde sat mig rigtig meget op til at skulle have været udsendt med ISAF hold 16. Så blev infanteriet taget af holdet. Derfor bruger jeg dette kursus til at udfordre mig selv som professionel soldat. For mig er kurset et plaster på såret oven på den aflyste udsendelse. Der skal nye mål og udfordringer til. ■

Sergeant Ronny Buchwald
Elektronisk Krigsførelseskompagni,
Telegrafregimentet

”Jeg søger nye udfordringer gennem dette kursus. Jeg har også søgt patruljekursus hos Jægerkorpset – så jeg vil bruge enkeltkæmperkurset som en trædesten og som en forberedelse til patruljekurset. ■

Granaternes armering tidsindstilles, så de først armeres, når de er tæt på målet.

KANONGODT SAMARBEJDE

I midten af september gennemførte Hæren den årlige Viking Star, som er en dansk/britisk øvelse, der i år for første gang inkluderede danske artillerister.

TEKST OG FOTO: KARL ANDRÉ PEDERSEN / HOK

ØVELSE

Viking Star forløb over en uge og kulminerede med skarpskydninger med kanoner i Oksbøl. Et af øvelsens formål var at sikre, at danske artillerister er i stand til at anvende britiske skydesystemer – og omvendt – hvis behovet skulle opstå.

- Vi har dele af et batteri med fire 155 millimeter kanoner på øvelsen, mens briterne har medbragt deres 105 millimeter kanoner. Selv om vores procedurer ligger tæt op af hinanden, er der alligevel forskelle, der sikrer, at vores artillerister bliver trænet i brugen af flest mulige systemer, hvilket åbner døren for et bedre samarbejde fremadrettet, lød det fra kaptajn Rasmus Christensen, operationsofficer i 1. Artilleriafdeling ved Danske Artilleriregiment, som var med til at planlægge og afvikle Viking Star 2013.

De deltagende britiske soldater var fra Storbritanniens Territorial Army, som via øvelsen skulle højne deres uddannelsesniveau for at blive mere lig deres Regular Army, alt sammen som et led i britiske hærs ambition om at reducere styrken med 40.000 personer. Det var derfor et mål at styrke den britiske hærs resterende stab, samtidigt med, at man styrkede det internationale samarbejde.

- Det er en klar styrkelse med et samarbejde som dette. Vi har i mange år været afhængige af, at vi skulle komme til dem. Ved at de kommer herover, føler jeg, at de viser, at de respekterer os og det, vi har opnået i Afghanistan, og at de gerne vil fortsætte samarbejdet. De har taget os til sig, og det er en klar fordel – og jeg er sikker på, at vi kommer til at arbejde sammen i rigtig mange år fremover, konkluderer kaptajn Rasmus Christensen. ■

Medicinsk luftevakuering

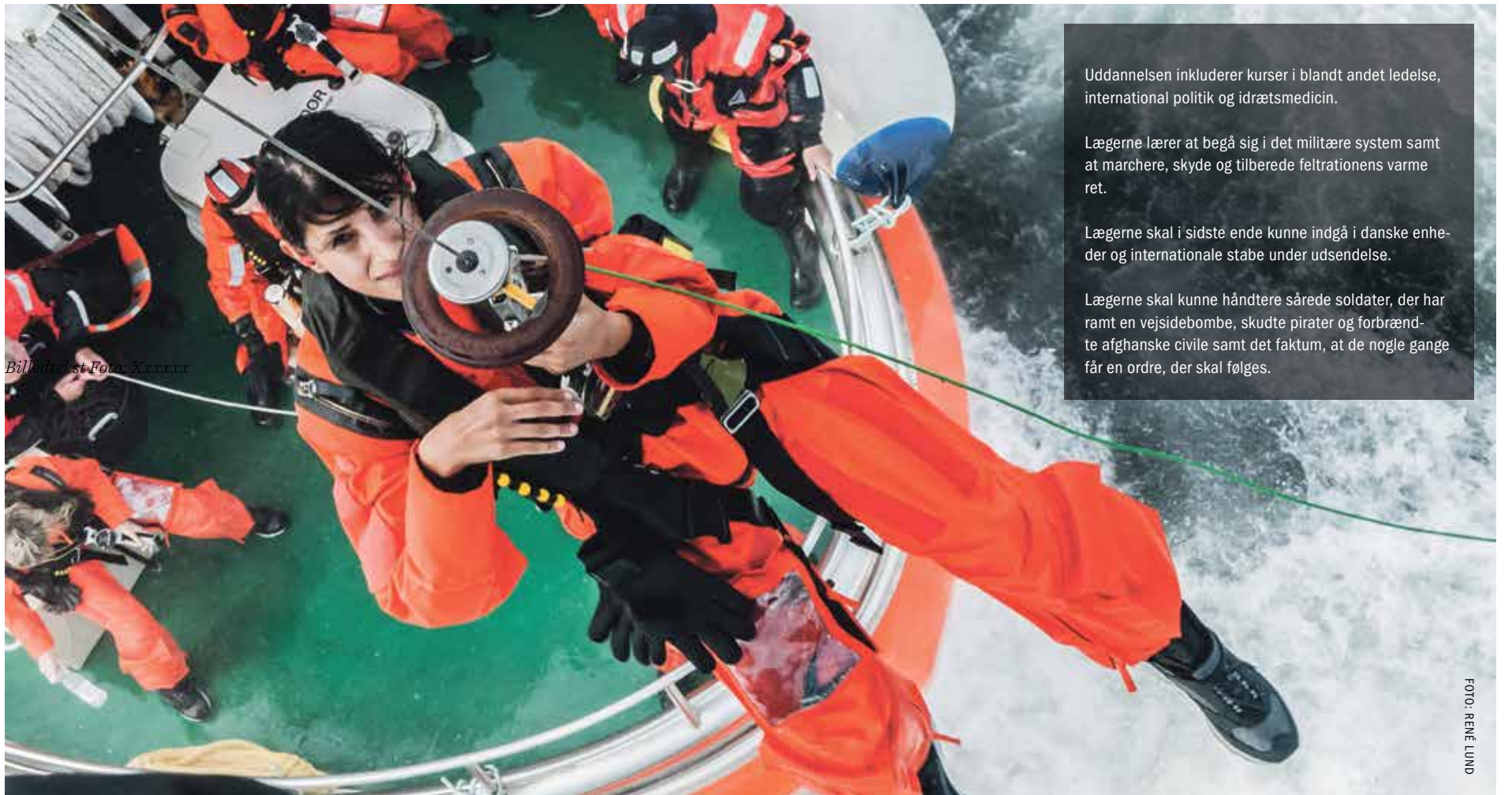
EVAC: En soldat bliver såret i en kampføling og skal evakueres fra skadesstedet til indledende behandling på hospitalet og derfra videre til et hjemligt hospital. I september var FSU vært for det årlige NATO – Russia Council Medical Seminar, og årets emne var netop medicinsk luftevakuering. Deltagerskaren bestod af repræsentanter for NATOs kommandostruktur og nationale repræsentanter fra NATO-landene samt NATOs partnerlande. ■

Veteraner løber drømmemaraton

MARATON: US Marine Corps er omgivet af en helt særlig aura. Derfor er korpsets maratonløb et af de løb, som mange soldater drømmer om at løbe. Den 27. oktober går drømmen i opfyldelse for seks sårede soldater og deres hjælpere fra Team Veteran, der i år stiller til start i løbet i den amerikanske hovedstad Washington DC. Holdet består af fem psykisk skadede, der løber, og en fysisk skadet, der kører i håndcykel. På turen skal veteranerne bo på en af marinekorpsets baser uden for Washington. Turen er finansieret af penge fra veteranorganisationer, fonde og private sponsorer. ■

FSU RYKKER DINE GRÆNSER

Billedtekst Foto: Xxxxx

Uddannelsen inkluderer kurser i blandt andet ledelse, international politik og idrætsmedicin.

Lægerne lærer at begå sig i det militære system samt at marchere, skyde og tilberede feltrationens varme ret.

Lægerne skal i sidste ende kunne indgå i danske enheder og internationale stabe under udsendelse.

Lægerne skal kunne håndtere sårede soldater, der har ramt en vejsidebombe, skudte pirater og forbrændte afghanske civile samt det faktum, at de nogle gange får en ordre, der skal følges.

FOTO: RENÉ LUND

En militærlæge er ikke en helt almindelig læge. Derfor er uddannelsen heller ikke altid helt normal.

AF MARTHA MADSEN / FSU

MILITÆRLÆGER Læger i Forsvaret skal kunne nogle andre ting og håndtere andre situationer end civile læger. Militære læger reparerer skudsår og eksplosionsskader, og de skal kunne forsvare og redde både sig selv og dem i nærheden, hvis de bliver angrebet eller falder ned med en helikopter. Ikke ligefrem hverdagskost på et dansk sygehus.

Derfor skal en civil læge, der ønsker at skifte kitlen ud med en uniform udover det lange medicinstudie, bruge fem måneder hos FSU, hvor de lærer at blive militære læger, der ved, at de kan håndtere, hvad de end kommer ud for, uanset om de er ban-ge eller søsyge.

Hvad nu hvis...

Et hold har netop færdiggjort deres reservelægeuddannelse hos FSU, og som afslutning bliver de spændt fast i et helikopter-skrog, som bliver smidt i vandet og vendt på hovedet. Så lærer de at finde udløseren på deres sikkerhedssele, trykke ruden ud, svømme ud og finde op til overfladen uden

at kunne se eller trække vejret. For hvad nu hvis det utænkelige sker – at de sidder i en redningshelikopter, der falder ned? Eller hvad nu hvis de bliver angrebet, mens de gør tjeneste på et af Forsvarets skibe. Eller hvis nu noget andet går helt galt, og alt er kaos og larm, hvad gør de så?

- Jeg er blevet bedre til at finde ro i kaos. Jeg ved, at jeg kan det, jeg skal gøre, uanset om der er panik og stressede mennesker omkring mig, siger læge Julie Vinkel Clausen, der i slutningen af august 2013 lærte at finde vej ud af en havareret redningshelikopter.

Det er især noget, der kan komme hende til gode på en operationsstue, for der er ingen – forhåbentlig – der bliver ekspert i at havarere med en redningshelikopter. Det, lægerne kan lære, er, hvad de sådan cirka kan forvente i en given situation, og hvordan det vil tjene dem bedst at reagere.

Hvilken vej er op?

Det er præcis pointen ved dele af reservelægeuddannelsen; øvelse gør mester, så kursisterne øver sig på det, de kan gøre, når det går stærkt, og når noget går galt. Julie Vinkel Clausen har lært at lade tødragten

guide hende opad mod overfladen, hvis hun nogensinde befinder sig under havet i en katastrofesituation.

- Jeg troede, at jeg vidste, hvilken vej, der var op, og jeg svømmede og svømmede, men til sidst måtte jeg stoppe og tænke over, at det ikke kunne være rigtigt, at jeg skulle bruge så mange kræfter på at svømme op. Jeg prøvede i virkeligheden at svømme nedad, for da jeg lå stille, skubbede luften i dragten mig i den modsatte retning opad, fortæller hun.

Gør det alligevel

Læge Saddiq Qazi var nervøs, da han begyndte på den maritime del af reservelægeuddannelsen, men også han havde i løbet af uddannelsens foregående måneder lært, at han kan, hvad han skal.

- Jeg har fået rykket mine grænser – og det er blevet nemmere at rykke på mine grænser. Du lærer at gøre det, der skal gøres, forklarer han, der må siges at have trodset nervositeten. Sammen med resten af holdet har han blandt andet hoppet i vandet fra fregatten Peder Skram, hvilket vil si-ge cirka 11 meter, han har klaret sig ud af

en havareret helikopter og svømmet rundt midt ude i Nordsøen.

Søsygen til trods

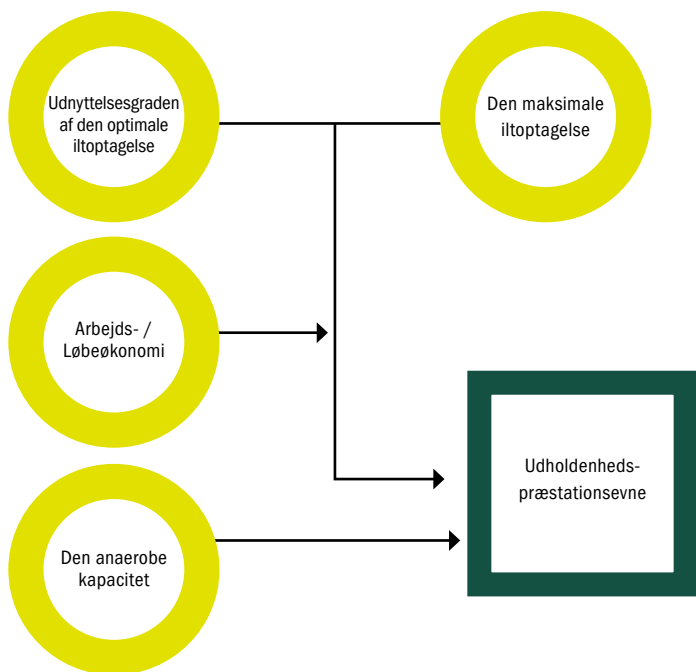
Som afslutning på den vandige del af uddannelsen blev de ti læger instrueret i dele af arbejdet som SAR-læge på en af Forsvarets redningshelikoptere. De lærte at blive hoistet ned fra helikopteren og op igen, først på tør landjord og derefter ude over Nordsøen til et skib i bølgegang. Alt smagte af salt, flere var søsyge, og brækposerne blev brugt op, men det stoppede ingen af dem fra at blive hejst ned og op en gang til, også selv om wiren begyndte at spinde dem rundt, så søsygen igen blev akut. De gør, hvad der skal gøres, for hvem gør det ellers? Og hvad så med patienten?

Dette reservelægehold er nu færdige med deres uddannelse, og nogle af lægerne er allerede i gang med deres første mission. Det nye hold indledte deres basisuddannelse i begyndelsen af august, så om fem måneder skal også de finde ud af, om deres grænser kan rykkes så langt, at de kan trodse søsyge og drukningsfrygt og gøre det, der skal gøres alligevel. ■

TRÆN MED FORSVARET KREDSLØBSTRÆNING

I denne og de tre efterfølgende udgaver af Forsvarsavisen får du konkrete træningsforslag til forbedring af den fysiske udholdenhed. Udholdenheden defineres som kroppens evne til at arbejde med relativ høj intensitet over

længere tid (over 3 minutter), hvad enten det foregår som kontinuerligt eller intervalarbejde. En forbedring af udholdenheden vil betyde, at et fysisk stykke arbejde ved en given intensitet vil føles relativt lettere.

De fire faktorer til venstre i de gule cirkler kan trænes, men de skal trænes på hver sin måde og til hver sin tid.

Træning af den maksimale iltoptagelse.

En effektiv forbedring af den maksimale iltoptagelse fås ved en arbejdsintensitet på 90-100 % af den maksimale pulsfrekvens. Dette opnår du bedst ved at udføre træningen som intervaltræning. Har du ikke et pulsur, kan du vurdere belastningen ud fra din evne til at samtale under løb. 90-100 % svarer til, at du kun svare med ét stavelsesord som "ja" og "nej", og at du absolut ikke har lyst til samtale.

Intervaltræningspasset planlægges i henhold til følgende punkter:

1. Arbejde: pause-forholdet skal være 1-2: 1.
2. Arbejdsperioden skal være fra 90 sekunder til 4 minutter.
3. Den effektive træningstid bør være 12-20 minutter.

Tre eksempler på intervaltræningspas:

1. 6-10 x 2 min løb med 2 min pause i mellem.
2. 4-6 x 3 min løb med 3 min pause i mellem.
3. 3-5 x 4 min med 2 min pause i mellem.

Find selv på flere intervaltræningspas ved at designe dem efter ovenstående retningslinjer.

NYT TRÆNINGSKONCEPT PÅ VEJ

Forsvaret har gennem det seneste halvandet år arbejdet på et nyt samlet koncept for fysisk og mental træning. Det nye koncept forventes klar til implementering fra januar 2014.

AF FORSVARSKOMMANDØEN

BASISTEST

Det nye træningskoncept har til formål at sikre, at alle udsendelsesbare kan oparbejde og fastholde en god alsidig fysisk form og få færre skader. Det skal de for at være bedst muligt rustet til operativ tjeneste. - Der vil fremadrettet fortsat være tale om ét fælles basiskrav – groft sagt en mindste fællesnævner – som ikke vil være væsentligt strengere, end basiskravene er i dag. En vigtig sundhedsmæssig forbedring – styrkelse – vil dog være det nye fokus på træning af core-muskulaturen. Et andet element er, at der fremadrettet bliver skabt klarhed over hvilke fysiske krav og anbefalinger, der knytter sig til diverse stillinger og uddannelser. Dermed skaber vi den røde tråd, som myndighederne og de faglige organisationer tidligere har efterlyst, forklarer oberstløjtnant Kristian Malver, der er chef for personelstrategisektionen i Forsvarskommando.

Præcise krav

Konceptet er baseret på Forsvarets Sundhedstjenestes publikation Militær Fysisk

Træning (MFT), som er direkte rettet mod det arbejde, danske soldater udfører i dag. - MFT-konceptet er allerede kendt og anvendt af mange i Forsvaret. Forsvarets Rekruttering har siden begyndelsen af 2012 anvendt det som en prøveordning og med positivt resultat, siger Kristian Malver.

Træningsapplikationen "Træn med Forsvaret", der baserer sig på MFT konceptet, er udarbejdet i samarbejde mellem Forsvarets Sundhedstjeneste, Center for Idræt og Forsvarets Rekruttering. Applikationen bliver et vigtigt værktøj for implementeringen af det kommende koncept.

- Indtil det nye koncept er godkendt og påbegyndt implementeret, er nuværende regler og bestemmelser gældende. Det vil sige, at der fortsat skal aflægges den årlige træningstilstandsprøve efter samme program som i dag, understreger Kristian Malver.

Det nye samlede koncept indeholder også elementer vedrørende mentaltræning – det vil sige hvilke redskaber og teknikker, Forsvaret fremadrettet vil anvende med henblik på mental robusthedstræning. Denne del er dog fortsat under udvikling og vil blive lanceret senere end den fysiske del af konceptet. ■

Erfaringer fra Forsvarets nuværende missioner stiller andre krav til soldaternes fysiske og psykiske form. Foto: Nicholas Lundgard

FAKTA

- Der differentieres i et vist omfang på alder og køn.
- Der er tale om et fælles basiskrav bestående af en coretest og en løbetest. Testene er beskrevet i FSUPUB 902-62, som kan downloades via FSU hjemmeside på Intra- og internettet eller bestilles via Forsvarets Sundhedstjeneste.
- Kredsløbstesten kan, såfremt den ikke kan gennemføres ved løb, aflægges ved Steptest eller Cykel watt maxtest.

- Konsekvensen af manglende beståelse af basiskravet er i sidste instans et anliggende for chef og ansættende myndighed, og forvaltes uændret i henhold til Forsvarets Personeltjenestes bestemmelse vedrørende håndtering af personel i rammen af Sundhedstriaden (FP BST 960-2).
- Der planlægges på en overgangsperiode på 3 år, hvor der testes i det nye basiskrav. Såfremt en medarbejder ikke kan bestå, kan træningstilstandsprøven aflægges efter de hidtil gældende regler. Der trænes herefter frem mod at bestå det nye basiskrav det efterfølgende år.
- Forsvarets applikation "Træn med Forsvaret" er designet, så den støtter individuel træning frem mod det nye basiskrav. En web-tilpasset version af applikationen forventes lanceret ultimo 2013.

Baglandet:

”De vil jo gerne ud, knægtene!”

Jørgen Blak-Larsen farfar

AF SUSANNE BLOMQVIST / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

Han har selv sejlet med Søværnet i Grønland i sine unge dage og boet i Yemen i 1980'erne, så Jørgen Blak-Larsen er ikke overrasket over barnebarnets lyst til et eventyr under fremmede himmelstrøg. Det ligger nærmest i generne. Alligevel skulle det lige fordøjes, at det afghanske eventyr også rummer en fare. - Jeg var lidt skeptisk i starten. Måske fordi vi ikke rigtig vidste, hvad der foregik dernede. Det var lidt ambivalent, for selv om jeg var stolt af ham, så føltes det også lidt vemodigt. Men nu hvor vi kender forholdene, er vi meget afklarede med det hele. Og de er så fandens dygtige i hans enhed, fortæller Jørgen Blak-Larsen.

Aktiv på Soldaterportalen

Jørgen og hans kone har brugt god tid på at sætte sig ind i situationen i Helmand. De følger interesseret med på nettet, når Andreas' chef sender beretninger hjem til de pårørende, og de er aktive på Soldaterportalen.

Det giver dem en kæmpe tryghed at kende til dagligdagen og de opgaver, som Andreas og kollegerne udfører. - Jeg har indtryk af, at der er mere roligt nu, end det har været tidligere. For os er det jo helt okay, men for dem er dagene nok lidt lange. De vil jo gerne ud, knægtene. De vil sgu' ud og køre, griner Jørgen Blak-Larsen.

Der er ingen faste aftaler om, hvornår Andreas ringer hjem til farmor og farfar. Men indtil videre har det været omtrent hver fjortende dag. Da Andreas havde fødselsdag for nylig, gik familien skridtet videre, og talte sammen på Skype. Det gav en ekstra dimension, at de kunne se hinanden.

- Det var bare dejligt at se ham og høre hans stemme. Man kan høre på stemmen, at han har det godt, og jeg kunne se, at han var afslappet, siger Jørgen Blak-Larsen.

Tog gerne selv af sted

Opkaldene plejer at komme sent om aftenen, når der ikke er så stor kø ved lejrens telefonbokse. Så taler de to generationer om løst og fast.

Jørgen Blak-Larsen er 80 år og farfar til Andreas på 26, der er udsendt med sikringsenheden på ISAF 16. Jørgen bor på Frederiksberg sammen med farmor Grete.

Foto:
Susanne Blomqvist

- Han vil jo gerne vide, hvordan vi går og har det. Og jeg er selvfølgelig interesseret i at høre, hvordan det går dernede, selv om der jo er grænser for, hvad han må fortælle. Ellers er det helt klart de nære ting, vi taler om. Hvordan det går i familien og den slags, forklarer Jørgen Blak-Larsen.

I forbindelse med Andreas' udsendelse er Jørgen Blak-Larsens minder fra fire år i Yemen dukket frem af erindringer. Han er temmelig sikker på, at der er parallel-ler mellem de to lande. Lydene, landskaberne, klimaet og duftene. Og selv om det nok ikke er så sandsynligt, at nogen inviterer en 80-årig københavnsk pensionist en tur til Afghanistan, så er han ikke i tvivl om, at han ville tage af sted.

- Jeg ville da sige ja med det samme, for jeg er jo meget nysgerrig, griner Jørgen Blak-Larsen. ■

HISTORIEN KORT

15. november 1956

Abu Suweir
Ægypten

Jyllandsposten skriver: Forkommandoen af den danske FN-kommando på fire officerer og 41 soldater kom i dag til den militære lufthavn Abu Suweir i nærheden af Ismailia. En halv time efter kom en maskine med 50 nordmænd om bord.

På flyvepladsen blev tropperne budt velkommen af den ægyptiske forbindelsesofficer ved FN-styrken, brigadegeneral Amin Hilmy og af to svenske majorer, der er tilknyttet den gamle våbenstilstandskommission i Palæstina. Der var også et større opbud af journalister og fotografer, som havde travlt med at udspørge og fotografere de første FN-soldater på Egyptisk jord.

Det danske FN-kontingent ankommer til overdragelsesceremonien.
Foto: UN Photo/GR

UNIFORMEN HUNDETEGN

1 Hundetegnet er et identifikationskilt, som soldater bærer omkring halsen eller hæftet fast i uniformsbukserne.

2 Soldatens navn og personnummer er præget i hundetegnet.

3 Skiltet kan deles i to, så hvis en soldat falder i kamp, tager vedkommendes soldaterkammerater den ene del af skiltet med, mens den anden del bliver på liget til identifikation.

CHEFEN LÆSER

FORBANDELSEN

Peter Tudvad

LÆS Jeg er i gang med at læse denne fantastiske roman om Søren Kierkegaard. Når man læser bogen, opsluges man af Kierkegaards univers og hans eksistentielle kamp med religionen. Bogen er et ret enestående portræt af et menneske, der kæmper for at finde en sandhed, han kan leve og i sidste ende dø for.

ET LAND I KRIG

Lars Halskov/Jacob Svendsen

LÆS En lang bog på mere end 700 sider, der begynder med terrorangrebene den 11. september 2001 og slutter med Danmarks militære indsats i Libyen. Bogen bygger på interviews med ministre, politikere, tidligere forsvarschefer, ansatte i Forsvaret og et hav af skriftlige kilder. Den beskriver Danmarks militære bidrag i perioden, og de overvejelser der lå til grund for beslutningerne undervejs. Man kan være enig eller uenig i mange af de ting, der står, men bogen er i sin kildegennemgang et ret unikt dokument om en tid, hvor Forsvaret har fået en fremtrædende rolle med sine bidrag til operationer forskellige steder i verden.

I MORGEN ANGRIBER VI IGEN

Kim Hundevadt

LÆS Nærmest en klassiker – og en bog jeg har læst flere gange. Den følger hold 4 i Afghanistan. Forfatteren har selv været i Afghanistan i flere omgange og fulgt holdet, har talt med soldaterne, de pårørende og de lokale afghanere. Bogen er medrivende, og man deler glæde, sorg og stolthed med de soldater, som den handler om. Bogen har gennem flere år stået i min reol på arbejdet – og den er med til at huske mig på, at jeg arbejder et sted, hvor vi er med til at gøre en positiv forskel for andre mennesker.

Pernille Reuter Eriksen
stabschef
FPT

FØLG
FORSVARET
PÅ

facebook

Ud igen:

”
Jeg har set frem til den dag, hvor
jeg kunne tage min del af pligten.

Preben Friis-Hauge major

AF SUSANNE BLOMQVIST / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

Det bliver noget ganske særligt, når Preben Friis-Hauge i december sætter kurs mod Afghanistan. Den 51-årige major står nemlig over for sin allerførste udsendelse.

- Det er aldrig rart at stå til en parade med sin Nijmegen march-medalje og en ”gigtmedalje” for 25 års tro tjeneste, når ens kolleger har været ude og yde noget for Danmark, så jeg har set frem til den dag, hvor jeg kunne tage min del af pligten. Det er en sen alder, jeg starter i, men det må være bedre sent end aldrig, fortæller Preben Friis-Hauge.

Det lyder umiddelbart sært, at en ”M331” aldrig har været ude på mission, men i Preben Friis-Hauges tilfælde er der en god forklaring. Han er nemlig så aktiv

i politik, at en stor del af hans arbejdstid går med borgerligt ombud. Han har siddet i Varde Byråd for partiet Venstre i 16 år, og de seneste fire år har han også været regionsrådsmedlem. Dertil kommer det internationale arbejde som formand for Nordsøkommissionens Transportgruppe.

Håndterer halv-politiske sager

Det er en svær balancekunst at forene den militære karriere med den politiske, og måske er det derfor, at Preben Friis-Hauge ikke har været personeltjenestens førstevalg til missionsopgaver. Men nu skal krydset sættes i bogen, og derfor har FPT – efter en håndfuld forsøg – nu fundet en passende mission. Fra december til marts skal Preben Friis-Hauge være i ”det udførende led” af en tværministeriel arbejdsgruppe, som

skal skaffe oplysninger hjem om de tolke, som danske enheder gennem årene har brugt i Afghanistan. En opgave, der passer ham rigtig godt.

- Jeg glæder mig over, at man fra FPT’s side har overvejet ”hvem har vi, der er vant til at begå sig med civile myndigheder. Har vi nogen blandt vores kolleger, der er vant til at håndtere halv-politiske sager”? Jeg tror, det er vigtigt, at man forstår den kultur, der kan være i et embedsværk, forklarer Preben Friis-Hauge.

Det enkle liv

Dagligdagen hjemme i Varde er både travl og turbulent, så det bliver faktisk noget af en omvæltning for Preben Friis-Hauge at komme til Afghanistan. For selv om han forventer lange og travle arbejdsdage med komplicerede opgaver, så byder ud-

sendelsen samtidig på et markant enklere liv, end han er vant til.

- På det personlige plan bliver det en mærkelig fornemmelse kun at skulle koncentrere sig om én ting. Det bliver nok den største aha-oplevelse for mig. Jeg skal bare sove og spise og passe mit arbejde. Og så kommer jeg jo nok til at slæbe en bog eller to med, siger Preben Friis-Hauge.

Og så bliver der – helt ekstraordinært – også mulighed for lidt familiehygge undervejs. Prebens 23-årige søn er nemlig udsendt som MP’er på ISAF 16, og det kan muligvis betyde noget for træningstilstanden.

- Jeg er sikker på, at når jeg møder junior dernede, så vil han minde mig om, at jeg nok også lige skulle stikke over og træne lidt, griner Preben Friis-Hauge. ■

Preben Friis-Hauge er 51 år og major. Han er sektionschef i uddannelses- og øvelsesafdelingen ved Danske Artilleriregiment i Varde og skal udsendes til Afghanistan til december. Han er gift og far til to – sønnen er for tiden udsendt med ISAF 16.

Foto:
Søren Højager

MONUMENT LUNDINGS MONUMENT

1899

Monumentet er rejst i anledning af 50-året for Fredericias belejring i maj-juli 1849 under Treårskrigen. Det står på Danmarks Bastion på Fredericias vold. Mindesmærket er opkaldt efter Fredericias kommandant Niels Christian Lunding, som ledte forsvaret af fæstningen både i 1849 og 1864.

Obelisk i Lundings monument er 7,5 meter høj. Omkring obelisk er der placeret tolv 12-pundskanoner. Billedhuggeren Andreas Poulsen (1838-1915) har opført mindesmærket.

Niels Christian Lunding (1795-1871) var ingeniørofficer. ”Han var dygtig og energisk, men frygtet af sine underordnede”, siger teksten på monumentet, der også bærer et portræt af den markante officer. Lundings monument er et af de mange mindesmærker, der blev rejst til minde om Treårskrigen omkring år 1900.

FORSVARS

ET UNIVERS AF HISTORIER FRA DEN MILITÆRE VERDEN

KANALEN.TV

KOMMENTAR

Sætter chefen holdet?

I disse dage er Forsvarets Personeltjeneste ved at afslutte en rundtur til en stor del af Forsvarets myndigheder for at fortælle både chefer og medarbejdere om det nye bemanningssystem. En af hjørnestenene er, at det fremover vil være den lokale chef, der vælger sine medarbejdere blandt kvalificerede ansøgere.

Mange har hørt den nye måde omtalt, som ”chefen sætter holdet”. Jeg har fuld forståelse for, at det er en nærliggende måde at fortolke det nye på. At chefen sætter holdet giver associationer til, hvordan ansættelse foregår i det private erhvervsliv, hvor der jo er relativt frie rammer til netop at sætte holdet, som man ønsker, hvis man er chef. Jeg vil gerne give mit bud på, hvordan det bør fortolkes i vores butik.

Som statslig virksomhed er Forsvaret underlagt en række love, regler, retningslinjer, overenskomster og aftaler, der regulerer forholdet mellem ledelsen og medarbejderne i forhold til løn og ansættelsesvilkår. Alt dette er til for at gøre relationen mest mulig retfærdig og gennemsækelig for alle parter. Men en naturlig følge er, at det begrænser det råderum, hvor man som chef fuldstændig frit kan sætte sit eget hold af medarbejdere.

Så selvom vi i den grad ønsker forandringer – ja, ligefrem paradigmeskift – i Forsvaret, kan vi altså ikke bare gøre, hvad vi vil. Og hvis vi kunne, ville vi alligevel ikke kunne vide med sikkerhed, hvordan det kommer til at fungere i praksis, når det bliver rullet ud. For én ting er gode intentioner, forventninger og (spille)regler for det nye system, noget andet er, hvornår markedskræfterne for alvor vil begynde at virke og realisere alle de gode hensigter. Det kommer nemlig også an på en række endnu ubekendte faktorer.

I HR-strategien er der en del indbyrdes afhængigheder i forbindelse med løn, ansættelse, uddannelse, rekruttering, karriereforløb, fastholdelse og bemanning. Ikke alt er afklaret endnu, og der kan derfor være tale om, at den samlede HR-strategi først er slået fuldt igennem om en årrække. Der er således et antal forhold, som skal falde på plads, før bemanningssystemet kommer til at fungere helt optimalt.

Så lad os være realistiske og tålmodige. Forandringer sker ikke natten over, men kræver en vis tilvænningsperiode. Jeg er dog fuldstændig overbevist om, at det er den rigtige vej at gå, og at Forsvarets chefer og medarbejdere hurtigt vil tage det nye system til sig og forstå at navigere sikkert blandt de mange nye muligheder. Det giver nemlig god mening at lade chefen sætte sit eget hold.

Peter Wass

oberst
chef for Personalestrategisk Afdeling
FKO

STAFETTEN

Ved du, hvad dine kollegaer i hele forsvaret laver? I Stafetten stiller vi spørgsmål om dit job, og du sender stafetten videre.

Michelle kigger i dykkerens ører for at se, om trommehinden er sprængt. Foto: Bo V. Nielsen

DYKKERLÆGENS HØJRE HÅND

Det er ikke helt ufarligt at være dykker. Derfor arbejder fem sanitter ved Søværnets Dykkerkursus. De er altid klar til at træde til, hvis uheldet skulle være ude.

AF MORTEN MARIANI / SOK

I VANDET

Michelle Vestergaard Franzen er en af de fem sanitter, der arbejder i sanitetsgruppen ved Søværnets Dykkerkursus i København. Her uddannes både civilt og militært personel til erhvervsdyk-

kere, og desuden støtter skolen Forsvaret ved særlige dykkeropgaver. En af Michelles opgaver som sanit er at være med, når skolens trykkammer er i brug.

- Så fungerer jeg enten som kammeroperatør, altså den der styrer kammeret sammen med en kammerleder, eller også er jeg ’tender’ inde i kammeret. Som tender kan jeg for eksempel være lægens højre hånd. Jeg kan lægge en venflon – altså en nål i hånden – og give medicin via den, hvis det er nødvendigt. Eller jeg kan assistere, hvis der skal laves et indgreb, fortæller Michelle.

Michelle er på et niveau, der kan sammenlignes med en sygeplejerske i det civile.

- Det betyder, at jeg for eksempel må give medicin på en læges anvisning. Men i sanitetsgruppen er der tre ’seniorer’, der har været på uddannelse i Canada, og de må faktisk agere som læger. Den uddannelse har jeg dog ikke

selv fået endnu, siger Michelle.

Altid med ved ekstremdyk

Der er altid en sanit med, hvis der skal udføres dybe dyk eller såkaldte ekstremdyk.

- På skibet har vi et trykkammer, der kan anvendes, hvis en dykker laver en ukontrolleret opstigning. Det vil sige, at man stiger for hurtigt op mod overfladen, og så risikerer man at få dykkersyge. I det tilfælde laver vi altid en neurologisk undersøgelse af patienten inde i trykkammeret, siger Michelle.

Også skrivebordsarbejde

Det er langt fra alt arbejdet som sanit, der er lige actionpræget. Michelle fungerer også som hjælpeinstruktør på blandt andet førstehjælpskurser – og så går en stor del af hendes arbejdsdag med at sidde ved en computer. - Jeg er kvalitetsledelsesassistent og bruger en del tid på den elektroniske evaluering. Vi er blevet ISO-certificeret og certificeret af Søfartsstyrelsen og International Diving School Association. De har en række krav, vi skal leve op til, og derfor måler vi hele tiden på kvaliteten af vores kurser. Det foregår alt sammen elektronisk, og det er min opgave at sikre, at kvalitetsledelsen kører, som den skal, siger Michelle. ■

Michelle vil gerne vide, hvad en person, som arbejder med kvalitetsledelsessystemer, laver?

Ordbogen Online er navnet på den app, som Ordbogen.com har udviklet til iPhone, iPad, Android og Windows Phone. Log ind via WAYF.

- 1) Installér app'en Ordbogen Online på din smartphone eller tablet
- 2) Åbn Ordbogen Online
- 3) Klik på WAYF [ikonet] i nederste venstre hjørne
- 4) Vælg Forsvarets Bibliotek blandt mulige institutioner
- 5) Username + password er identisk med dit bibliotekslogin
- 6) Hvis du ikke er oprettet som låner ved forsvarets bibliotek, så gå ind på www.fbib.dk, hvor der er link til en oprettelsesformular. Ellers ring på 3347 9525 mellem 10-17.
- 7) Nu kan du slå op i ordbogen uanset hvor du befinder dig!

ORDBOGEN.COM

TIL TABLET OG SMART-PHONE

DANMARKS STØRSTE ONLINE ORDBOG
Ordbogen.com

PROFILER

John Ærø Hansen har kontor på flådestationen i Mombasa, Kenya, hvor han er udstationeret frem til udgangen af 2014.
Foto: Privat

MZUNGUEN – DEN HVIDE MAND

53-årige John Ærø Hansens hverdag er i Kenya. Siden januar har han været udstationeret som officer i den kenyanske flåde. Baggrunden er et ønske fra dansk side om at hjælpe Kenya med at styrke landets kystbevogtning.

AF **PERNILLE KROER** / SOK

AFRIKA

Aber lunter omkring, og ind imellem dukker et par køer frem mellem træerne. Det er et ganske almindeligt syn, når kommandørkaptajn John Ærø Hansen bevæger sig rundt på cykel eller i bil på det store bakkede areal på Kenyas flådestation i Mombasa. Her er han udstationeret frem til udgangen af 2014, hvor han er den første og indtil videre den eneste udenlandske officer.

Mzunguen kalder hans kenyanske kollegaer ham. Den hvide mand, der render forvildet rundt uden mål og med. Men det er venskabeligt drilleri, for der er et klart mål med John Ærø Hansens opgave under opholdet i Kenya: Han skal starte og lede projekter, der skal tilføre landets flåde materiel, så kenyanerne selv kan reparere deres skibe, når de går i stykker. Så skibene kan komme til søs og blive til søs.

Stor erfaring med Afrika

John Ærø Hansen har efterhånden i en del år beskæftiget sig med sikkerhedssituationen i Afrika. Blandt andet i regi af Freds- og Stabiliseringsfonden, der hjælper skrøbelige stater med kapacitetsopbygning. Inden han blev udsendt, var han chef for SOKs afdeling for maritimt sikkerhedssamarbejde. Det er derfor en mand med en stor erfaring i at samarbejde med afrikanske flåder, som Forsvaret har udstationeret i

Kenya. Og nu, hvor han ikke længere kun kommer på besøg i landet, men har sin hverdag på flådestationen i Mombasa, er han allerede ved at blive afrikaniseret. Han nyder at arbejde med sine afrikanske kollegaer og spiser afrikansk mad til frokost i officersmessen. Han overvejer at tage sit medbragte vandrensningsset i brug, så han kan tappe vand fra vandhanen på jobbet.

Som da han sejlede

Også på andre felter gør han tingene på afrikansk. - Det er utroligt spændende at arbejde her. Jeg bliver nogle gange udfordret på mit temperament. For eksempel fordi tingene ind imellem går lidt langsomt, eller fordi jeg ikke kan forstå, hvorfor de gør, som de gør hernede. Men så tænker jeg, at jeg skal synge i det kor, jeg er i nu. Ellers kan jeg lige så godt rejse hjem, siger John Ærø Hansen.

Faktisk tænker han ikke på hjemrejsen om halvandet år. Han befinder sig så godt i Afrika, at han ikke ville betænke sig på at sige ja tak til at blive, hvis arbejdet i Kenya skulle komme til at vare længere end til udgangen af 2014.

- Jeg synes, at det er fascinerende at bo i Kenya, og det er jo ikke så meget anderledes at være hjemmefra nu, end da jeg sejlede. Da kom jeg hjem hver tredje måned, ligesom jeg gør nu. Desuden er jeg også en gang imellem til møder i Danmark, siger han.

Så selv om John Ærø Hansen er gået i land, er han stadig på langfart. ■

KOMMENTAR

Hjælp til alle veteraner

Tirsdag den 17. september 2013 bragte Berlingske en artikel med overskriften "Veterancenter svigter veteranerne". I artiklen står der blandt andet, at Veterancentret svigter de veteraner, der ikke længere er ansat i Forsvaret. Som chef for Veterancentret er jeg selvsagt ked af at høre, at det er oplevelsen nogle steder.

Forsvaret gør nemlig en stor indsats for at hjælpe veteranerne. Som supplement til den støtte veteranerne modtager fra for eksempel sundhedssektoren og kommunerne, kan veteranerne således også henvende sig til Veterancentret. Her tilbyder vi psykologhjælp til alle både nuværende og tidligere ansatte veteraner, der som følge af en udsendelse har behov for det. Også de pårørende har mulighed for at gøre brug af dette tilbud. Og muligheden for at benytte tilbuddet udløber ikke.

For aktivt at følge op på de veteraner, der ikke længere gør tjeneste i Forsvaret, er det desuden med veteranpolitikken indført, at alle tidligere ansatte veteraner modtager et brev fra Veterancentret cirka 2,5 og 8 år efter seneste udsendelse. I brevet oplyser vi dem om muligheden for at få støtte fra en socialrådgiver eller psykolog, hvis de oplever vanskeligheder som følge af deres udsendelse.

Veterancentret er en aktiv spiller – også i forhold til de veteraner, der har forladt Forsvaret. Foruden at følge op på veteranerne med tilbud om støtte arbejder vi også aktivt for at bygge bro til kommuner og andre aktører i den offentlige sektor. Samarbejde og videndeling er kodeord, når den fælles opgave med at støtte veteranerne skal løses.

Veterancentret indgår samarbejdsaftaler med interesserede kommuner, ligesom vi også tilbyder at undervise sagsbehandlere. Tiltag, der bidrager til at øge kendskabet til veteranernes forhold i kommunerne, og gør det lettere at identificere de tilbud og den behandling, som veteranerne kan drage nytte af.

Når danske kvinder og mænd tager ud i internationale operationer, så er det på vegne af Danmark. Og der skal ikke herske tvivl om, at når de kommer hjem, så er det en fælles opgave for det danske samfund at anerkende deres indsats og yde støtte, når der er behov. Det gælder også i Forsvaret.

Kåre Byrnak

oberst
chef for Veterancentret

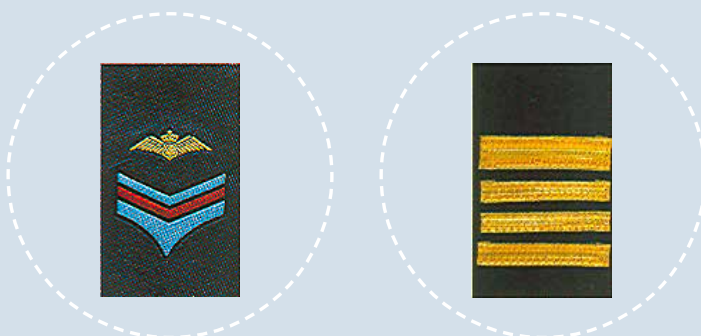

QUIZ GÆT EN GRAD

GRADER I FORSVARET

Soldater i Forsvaret bærer deres grad på skuldrene. Den viser hvorhenne i den militære rangorden, soldaten befinder sig. De allerfleste af verdens militære organisationer bruger rangordner – den albanske hær, Kinas Folkets Befrielseshær og den sovjetiske Rød Hær afskaffede i en overgang de militære grader, men genindførte dem, da det blev for vanskeligt uden ved kommando og kontrol.

SVARET FINDER DU NEDERST PÅ DENNE SIDE

1. Flyveroverkonstabel/teknik
2. Seniormekaniker i Søværnet

SVAR:

KOMMENTAR

Generallægen krydser sit spor

Efter 25 år i Forsvaret, hvoraf de seneste syv år som generallæge og chef for Forsvarets Sundhedstjeneste, er det slut. Uniformen er hængt i skabet til fordel for en hvid kittel og en stilling som klinikchef på Ortopædkirurgisk Afdeling på Rigshospitalet. Jeg er netop kommet tilbage efter et sidste besøg i Camp Bastion i Afghanistan. Et af hovedformålene med mit besøg var at sige farvel til vores udsendte danske kirurghold, som er det sidste af sin slags i Afghanistan. Jeg ville også gerne sige tak til englænderne for det gode samarbejde, vi har haft med fælles kirurghold på Felthospitalet i Camp Bastion, og bane vejen for et fortsat, fremtidigt uddannelsessamarbejde på det militære, sundhedsfaglige område.

Lige siden den første Golfkrig i 1991 har der været et øget engagement af Forsvarets sundhedsfaglige personale – både på Balkan, i Irak og i Afghanistan. Den øgede professionalisering har været med til at ændre opfattelsen af læger og sygeplejersker ansat i Forsvaret. Det siges, at felthospitalet i Camp Bastion er verdens travleste traumecenter. Det fortæller lidt om, at man kan lære rigtigt meget af at være udsendt med Forsvaret. Det kan vi også mærke på vores læger og sygeplejersker, når de kommer hjem. Når jeg taler med mine civile kollegaer, siger de, at de unge læger og sygeplejersker, der har været en tur i Forsvaret, har fået en selvtillid og nogle lederegenskaber, som deres tilsvarende slet ikke har i den alder.

En af de opgaver jeg har sat meget pris på, har været optimeringen af behandlingen af vores sårede soldater. Det har været spændende at udvikle dette behandlingssystem sammen med Rigshospitalet og en række private fonde, så vi i dag har et godt system. Det har været fantastisk at opleve, hvordan mange udefrakommende samarbejdspartnere har ønsket at engagere sig i behandlingen af Danmarks sårede soldater. Kunsten bliver nu at bevare denne interesse, også fra samfundet generelt.

Jeg havde hele tiden besluttet, at jeg vil stoppe i Forsvaret, når jeg fyldte 60. Nu glæder jeg mig til at være tilknyttet Rigshospitalet, hvor vi behandler vores sårede soldater og stadigvæk genoptræner dem. Jeg vil stadigvæk kunne gå ned i genoptræningscentret, nu bare med en hvid kittel på i stedet for min uniform, og se til vores skadede soldater. Så jeg ser bestemt frem til mit nye arbejde, men vil aldrig glemme de erfaringer og oplevelser, som jeg har fået igennem mine 25 år i Forsvaret.

Erik Darre
aftrædende generallæge
FSU

FØR: UDSTIKKER I FPT NU: TEAMLEDER HOS NOVO NORDISK A/S

For anden gang har Lasse Knudsen valgt et civilt job frem for et job i Forsvaret. I dag arbejder han med steril produktion af blødermedicin.

TEKST OG FOTO: CAMILLA FREDERIKSEN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

TEAMLEDER Oprindeligt var det Lasses pilotdrøm, der fik ham til at søge ind i Flyvevåbnet, men efter han dumpede sit final check på flyveskolen, ændrede karrieren retning til navigatør med job flere forskellige steder i forsvaret. Senest som udstikker for piloterne.

- Jeg har haft en fantastisk tid hos FPT, men jeg kunne godt se, hvor det bar hen uden VUT II. Og jeg kunne altså ikke se mig selv som flyverkaptajn på Sjælland resten af mit liv. Derfor begyndte jeg at se på, hvilke andre muligheder, der var, fortæller Lasse Knudsen.

Den mulighed, Lasse Knudsen valgte, var som teamleder for 18 medarbejdere hos Novo Nordisk, der arbejder med produktion af blødermedicin. Produktionen er steril, et område som Lasse ikke havde kendskab til på forhånd.

- Vi er vant til at følge regler i et cockpit. Det her er noget helt andet, men det er en spændende proces. Jeg var nødt til at læse og forstå cirka 120 SOP'er (Standard Operation Procedures), inden jeg forstod,

hvordan produktionen var bygget op, forklarer Lasse.

Ud for anden gang Analytisk evne, handlekraft og systematik er derimod kompetencer fra Forsvaret, han bruger og har brugt i sine civile job.

- Selv om jeg igen igen har pakket min uniform sammen, så er der stadig en stor grad af officer i mig. Jeg har altid været stolt af at gå i uniform, siger Lasse, da han skal forklare, hvordan han har det med skiftet fra officer til civil for anden gang.

Første gang han søgte ud i det civile var tilbage i 2006. Dengang handlede det om en afstikker til A.P. Møller på fire år.

- En kollega var startet kort tid forinden, og det fik mig til at tænke, at skulle jeg prøve noget andet, så skulle det være nu. Men efter nogle år hang mit privatliv med børn ikke længere sammen med jobbet.

Derfor søgte han retur til Forsvaret igen.

- Det var fantastisk at vende tilbage. Forsvaret var og er en dejlig arbejdsplads, men begge gange jeg har søgt ud, så har det på tidspunktet været det rigtige for mig, siger Lasse Knudsen. ■

SAGT & SKREVET OM FORSVARET

NATO har skabt store lidelser og ingen fremskridt for det afghanske folk.

Afghanistans præsident, Hamid Karzai, seks måneder før han forlader præsidentposten.

BBC

Oberst Hackel

Jeg må ærligt indrømme, at jeg blev en smule overrasket over udmeldingen. Jeg synes ikke, det er et fair og retvisende billede.

Forsvarschef Peter Bartram om Hækkerups beskrivelse af danske officerer som oberst Hackel-typer.

Berlingske

Veteraner med psykiske skader

Det vil udvikle sig massivt. Det er først inden for det sidste halve år, at vi har set, at Irakfyrene begynder at dukke op.

CS-formand Jesper K. Hansen om soldater med PTSD, der søger behandling.

Information

Is i maven

Jeg arbejder godt under pres takket være forsvaret. Jeg blev fem år ældre på et halvt år.

Slagterelev Martin Jørgensen om sin tid i Afghanistan.

SkibhusAvisen

MED ANDRE ØJNE TOPCHEFER OM MILITÆRE KOMPETENCER

Bengt Holst
ZOO direktør

Carsten
Sveding
Finanschef

Claus
Bretton-Meyer
Direktør

Ebbe Dal
Direktør

Michael Holm
Koncernchef

Steen Gravers
Teamchef

Jens Maaløe
Direktør

Peder Gellert
Pedersen
Direktør

Henrik Bonné
Direktør

Sven Arne
Blomberg
Direktør

BENGT HOLST

Forsvaret gav mig pondus

Bengt Holst er til daglig både dyrenes og menneskenes konge i Zoologisk Have, hvor han som videnskabelig direktør har det overordnede ansvar for dyrebestanden og det internationale samarbejde, men det var i Forsvaret, han trådte sine barnesko. Det var her, han lærte ledelse og analyse.

AF KIM VIBE MICHELSEN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

LEDELSE

Til forskel fra mange andre har Bengt Holst altid været velsignet med det langsigtede måls nådegave. Ikke på den måde at han har været en benhård karriereplanlægger med monsterspidse albuer, men han har siden drengeårene vidst, at han ville lave noget med naturen. Et mål han trofast har fulgt gennem hele livet.

- Jeg voksede op i Furesø kvarteret i Virum, og der var naturen tæt på. Min far var meget naturinteresset, og vi kunne bruge timer i skovene og ved søen, så jeg har aldrig rigtigt været i tvivl om, at det skulle være noget med det, siger Bengt Holst

Forholdet til faren var meget tæt, og det var også herfra, at han fik indpodet de grundholdninger og værdier, der senere fik ham til at gøre en indsats i Forsvaret i 1971, hvor store dele af den akademiske elite i hans generation tog på ø-lejr og gjorde oprør mod det bestående.

Forsvare demokratiet

Bengts far var tysker og havde selv oplevet krigen og det lovede himmerige på nærmeste hold som soldat på østfronten under Anden Verdenskrig, så den yngre Holst nærede ingen illusioner i den retning, men var derimod fast besluttet på at yde en indsats for at forsvare demokratierne og den frie verden.

Valget faldt på de gule bygninger i Sandholmleiren ved Den Kongelige Livgarde. Når det nu skulle være, skulle det også være ordentligt, og Bengt havde hørt, at værnepligten var lidt mere udfordrende der. Og det var også der Bengt mødte den næste rollemodel, der kom til at betyde noget i hans liv.

- Jeg havde en utroligt dygtig og karismatisk næstkommanderende, som havde alle de rigtige officersdyder, og som jeg hurtigt kom til at se meget op til. Han var helt sikkert en væsentlig årsag til, at jeg gik videre på sergent- og senere løjtnantsskole, siger Bengt Holst.

FAKTA

Bengt Holst
61 år

Cand Scient
i zoologi

Videnskabelig
direktør i
Zoologisk have

Formand for
Conservation Breeding
Specialist Group
Europe

Spiser helst møre
bøffer af oksekød

Bruger fritiden i
naturen med lyst til
at opdage

Rejser helst til
Grønland og
Lapland

Læser i øjeblikket en
historisk trilogi om
Alexander Den Store

Kører i Opel Astra
- "Det er bare et
transportmiddel"

Bengt kom tilbage til Den Kongelige Livgarde som panserinfanteridningsfører i en tid, hvor det var det nyeste af det nye. Der var mange store øvelser og udrykninger til Tyskland. Bengt var draget. De historiske rammer på løjtnantsskolen, den fantastiske korpsånd ved Den Kongelige Livgarde og fascinationen ved det taktiske håndværk havde tag i ham og har det stadig.

Blev kaldt majoren i ZOO

Efter tjenesten som delingsfører tegnede Bengt rådighedskontrakt, og det har han haft ubrudt, indtil han sidste år blev pensioneret fra reserven med rang af major. Funktionsmæssigt fortsatte han som næstkommanderende/kompagni, chef/kompagni og sidst som operationsofficer ved IV/Livgarden.

- Forsvaret gav mig pondus. Det gav evnen og selvtilliden til at lede andre og til at undervise bedre. Og det har modnet mig enormt. I dag går jeg foran som leder. Jeg bruger stadig fempunktsbefalingen som udgangspunkt, og hele min tilgang til ledelse og alle mine erfaringer kommer fra Forsvaret, siger Bengt Holst, der på sin nuværende arbejdsplads hurtigt fik tilnavnet "majoren," da han ikke lagde skjul på sin ledelsesmæssige baggrund.

Det var ikke kun indenfor ledelse, at Bengt havde gavn af sine år i grønt tøj. Tilknytningen til Forsva-

ret og de værktøjer, Bengt fik under sin officersuddannelse, har gavnet ham i hele hans civile karriere også i universitetstiden og indenfor den videnskabelige forskning. - De efterretningsanalysemodeller jeg lærte som efterretningsofficer er enormt gode til videnskabelig forskning,

”

- De efterretningsanalysemodeller jeg lærte som officer er enormt gode til videnskabelig forskning, og jeg har ofte anvendt dem på universitet.

og jeg har ofte anvendt dem på universitet. Hele tilgangen med at se flere løsninger på en problemstilling og at stille flere muligheder op overfor hinanden for derefter at skyde dem ned én efter én virker også indenfor videnskabens verden, siger Bengt Holst.

I de sidste 19 år har Bengt Holst været videnskabelig direktør for Zoologisk Have i København. Her står hans afdeling for forskning, naturbevarelse og det internationale samarbejde mellem alverdens zoologiske haver. Arbejdet handler i høj grad om at opbygge og vedligeholde et internationalt netværk, da de forskellige zoologiske haver populært sagt lever af hinandens dyrebestande. ■

”
SMUK

MARIANNE OLESEN
KONTORFULDMÆGTIG FBE

Slesvigske Musikkorps

”
TOW

MICHAEL JOHN JUSJONG
CHEFSERGENT FKO

Tube Launched Optically track-
ed Wire guided Missile

MILI-LINGO

Lige fra HØK til VTUDD-KMP bliver der talt i fork. Fra de værnepligtige første gang støder på SI-MUMFAHROF og FALKUSE til MJ'en får sin 40-års gigtmedalje er vejen gennem talrige SO'er og Ø-PÅ til eksercits spækket med fork. Nogle gange så selv den bedste kunne ønske sig en SYHJ. eller iføre sig PUDS og gå i gang med det manuelle arbejde.

”

Det må være RDAFMPAOS

HANS SKOVMOSE
MAJOR, FLYVEVÅBNETS AIR TRANSPORT WING

Royal Danish Airforce Maritime Patrol Aircraft
Operation Ocean Shield

”

**PIP-tillæg – kunne have noget med fugle-
leverdenen at gøre
eller...**

NIELS GREGART
MAJOR, OVERENSKOMST- OG AFTALEAFDELINGEN
I FORSVARETS PERSONELTJENESTE

Personligt Ikke Pensjonsgivende tillæg

”

**CRMIT, der udtales
ligesom frøen**

CARSTEN BUTLER
KAPTAJN
CHEF FOR A8 I FLYVEVÅBNETS AIR TRANSPORT
WING

Congressional Report on Military Internati-
onal Training

**HVAD ER DEN
MÆRKE-
LIGSTE
FORKORTE-
TELSE,
DU KENDER?**

”

I hvert nummer af Forsvarsavisen beder vi syv ansatte i forsvaret om at forholde sig til det samme spørgsmål. Vi spørger ansatte i hele forsvaret, soldater såvel som civile.

”

PNMIRKKMD

PEDER ENGGÅRD
KAPTAJN, HOK

Panzerminierudryddningskorpskommandør

”

FORKKORT

MIKAEL A.J. BILL
KOMMANDØRKAPTAJN, SOK

Fortegnelse over forkortelser forekommen-
de i Forsvaret

Bliv ven med forsvaret på **facebook**

